

διάλογοι καταλλαγής

ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΔΕΛΤΙΟ ★ ΙΟΥΛΙΟΣ - ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ - ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ 2005 ★ Αριθμ. Φύλλου 78

ΟΡΘΟΔΟΞΟΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΚΡΗΤΗΣ • GR - 73006 ΚΟΛΥΜΠΑΡΙ

Πιστεύω, Κύριε, καὶ ὁμολογῶ

Συνεχόμενος φόβῳ, βοώ εν κατανύξει:

«Πιστεύω, Κύριε, καὶ ὁμολογῶ», ότι Σὺ είσαι ο κατ' εξοχήν Αρχιερεύς, ο Μέγας Αρχιερεύς της Εκκλησίας, γι' αυτό και ο Σωτήρας Της.

«Πιστεύω, Κύριε, καὶ ὁμολογῶ», πως το Πανάγιο Πνεύμα «ὅπου θέλει πνεῖ» (Ιω. 3, 8). Οποιον θέλει καλεί ο Παράκλητος στην αρχιερωσύνη, ασφαλώς «οὐ διὰ τάς δικαιοσύνας» του, αλλά διὰ τα ελέη Σου, Κύριε, και τους οικτηριούς Σου...».

«Πιστεύω, Κύριε, καὶ ὁμολογῶ», πως η Αγιωτάτη Εκκλησία μας είναι το «γεώργιον» και η «οίκοδομή» του Θεού (Α' Κορ. 3, 9). Πως εκεί το δάκρυ των οσίων και το αίμα των μαρτύρων. Είναι το Πανάχραντο Θεανθρώπινο Σώμα Σου που σαρκώθηκε, σταυρώθηκε και αναστήθηκε για να βιώνεται στο εξής στις διαστάσεις της «καινῆς κτίσεως» (Β' Κορ. 5, 17) του Απ. Παύλου ή της «παρεμβολῆς των ἀγίων», όπως αναφέρει ο Ευαγγελιστής Ιωάννης στην Αποκάλυψη. Και της «κτίσεως» και της «παρεμβολῆς» το κέντρο είναι η Θεία Ευχαριστία.

«Πιστεύω, Κύριε, καὶ ὁμολογῶ», πως οι Ιεροί Κανόνες είναι το Πηδάλιο της Εκκλησίας Σου και η Συνοδικότητα «η ακατανίκητη έκφραση της αγάπης προς την ενότητα». Πως η Εκκλησία δεν χρωστάει αξιώματα σε κανένα. Οι πάντες οφείλουμε υπακοή σ' Αυτήν. Εκείνη είναι που μας σώζει και κανένας από μας δεν είναι σε θέση να τη σώσει. Εξάλλου, ο Θεάνθρωπος Χριστός γι' Αυτήν έδωσε τα πάντα και για τον εαυτό Του κράτησε έναν Σταυρό, «καταλλαγῆς σύμβολον». «Πιστεύω, Κύριε, καὶ ὁμολογῶ» ως ο Απόστολος Παύλος στην προς Τιμόθεον επιστολήν, ότι ο Επίσκοπος οφείλει να είναι «ἀνεπίληπτος, νηφάλιος, σώφρων, κόσμιος, φιλόξενος, διδακτικός...μή πλήκτης, μή αἰσχροκερδής, ὅλλα ἐπιεικής, ἀμαχος, ἀφιλάργυρος...» (Α' Τιμ. 3, 2-3).

«Πιστεύω, Κύριε, καὶ ὁμολογῶ», πως η ιερωσύνη και ειδικότερα η αρχιερωσύνη είναι μυστήριο. Είναι όμως και κριτήριο, αλλά είναι και μαρτύριο. Ως μυστήριο απαιτεί πίστη και ευλάβεια. Ως κριτήριο ζητεί καθαρότητα και φόβο Θεού. Ως μαρτύριο θέλει ηρωισμό και αυταπάρνηση. Δεν ξέρω τί απ' όλα αυτά διαθέτω. Όμως ομολογώ την αγνή διάθεση, την ειλικρινή πρόθεση και την ανιδιοτελή προσαίρεση. «Τί ἀνταποδώσω τῷ Κυρίῳ περὶ πάντων ὃν ἀνταπέδωκέ μοι»;

Από τον χειροτονητήριο λόγο του νέου Μητροπολίτου Κισάμου και Σελίνου Α μ φιλοχίον στον Αγιο Μηνά Ηρακλείου το Σάββατο, 8. Οκτωβρίου 2005.

Στον Σεβασμιώτατον, ο οποίος θα διαδεχθεί τον Γέροντα επίσκοπό μας Ειρηναίον και στο αξιώμα του Προέδρου της Ορθόδοξου Ακαδημίας Κρήτης, μαζί με τα συγχαρητήριά μας εκφράζουμε και την ευχή, να ισχύσει στη ζωή του και στην ποιμαντορία του η προτροπή του Αποστόλου Παύλου: «Μηδείς σου τῆς νεότητος καταφρονείτω, ὅλλα τύπος γίνου τῶν πιστῶν ἐν λόγῳ, ἐν ἀναστροφῇ, ἐν ἀγάπῃ, ἐν πίστει, ἐν ἀγνείᾳ» (Α' Τιμ. 4, 12).

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ Γ' ΤΡΙΜΗΝΟΥ 2005

ΙΟΥΛΙΟΣ

1835 8.-10. 11^ο Συνέδριο Μεταπτυχιακών Φοιτητών Χημείας

Το Τμήμα Χημείας του Πανεπιστημίου Κρήτης, τηρώντας καλή παράδοση πολλών ετών, ήλθε και φέτος στην Ορθόδοξη Ακαδημία Κρήτης (OAK) για το 11^ο συνέδριό του, με Οργανωτική Επιτροπή τους: Χρήστο Δονούση, Βαγγέλη Λάζο, Μαρία Μανιουδάκη, Στέλιο Μυριοκεφαλίτακη και Γεωργία Φραγκάκη. Όπως και κατά τα προηγούμενα χρόνια υπήρξε αγαστή συνεργασία με το προσωπικό του Ιδρύματος και ανταλλαγή απόψεων για πολλά ζητήματα επιστήμης, πίστης και ζωής.

14. Ομάδα αναπήρων με τους συνοδούς των.

1836 15.-17. Genomics and symbiotic interactions between micro-organisms and their helminthic or invertebrate hosts

Στο επιστημονικό αυτό συνέδριο έλαβαν μέρος 30 ερευνητές από χώρες της Ευρώπης. Την ευθύνη της οργάνωσης είχε ο Καθηγητής του Πανεπ. Ιωαννίνων Κωνσταντίνος Μπούρτζης.

1837 24.-31. Μοριακή και πληθυσμιακή Βιολογία των κουνουπιών

Με χορηγό την Ευρωπαϊκή Οργάνωση Μοριακής Βιολογίας (EMBO) πραγματοποιήθηκε στην ΟΑΚ για δεύτερη φορά το διεθνές αυτό συνέδριο, που ασχολήθηκε με το παραπάνω θέμα. Σύνεδροι προσήλθαν από όλες τις ηπείρους. Ως ευοίωνη πρέπει να χαρακτηρισθεί η συμμετοχή 20 επιστημόνων από χώρες που μαστίζονται ακόμη από τροπικές νόσους. Μια από τις πιο απειλητικές παραμένει η **ελονοσία**. Η παρασιτική αυτή νόσος και ο ανωφελής κώνωψ που τη μεταδίδει, ευθύνονται για πάνω από 2 εκατομμύρια θανάτους ετησίως. Γι' αυτό και τα συναφή ζητήματα ήταν στο θεματικό επίκεντρο των επιστημονικών ανακοινώσεων του συνεδρίου. Ο τεράστιος αυτός αριθμός θανάτων, τα πάνω από 500 εκατομμύρια κρούσματα ελονοσίας και η επιδείνωση κατά τα τελευταία χρόνια ασθενειών όπως ο Δάγκειος πυρε-

τός, κάνουν επιτακτική την ανάγκη ελέγχου των τροπικών νόσων. Η μελέτη της βιολογίας των φορέων των ασθενειών αυτών και η συνεπαγόμενη εφαρμογή νέων μεθόδων ελέγχου των εντόμων-φορέων αποτελούν πιθανώς τη μοναδική διεξοδο, μάλιστα καθώς έπαψαν να αποδίδουν οι «παραδοσιακοί» τρόποι καταπολέμησης εξ αιτίας της ανθεκτικότητας σε φάρμακα και εντομοκτόνα. Οι επιστήμονες που ασχολούνται με τη γονιδιοματική έρευνα, τη βιοπληροφορική και τη μοριακή-κυτταρική βιολογία από τη μια πλευρά, συναντώνται με τους πληθυσμιακούς βιολόγους από την άλλη, με σκοπό την ανταλλαγή απόψεων και διεύρυνση του επιστημονικού ορίζοντα.

Υπεύθυνος του συνεδρίου ήταν ο Καθηγητής Βιολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης Κίτσος Λούης.

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ

4. Όμιλος από την Αθήνα.

11. Ομάδα από το Ηράκλειο.

1838 5.-6. Προσυνεδριακή Συνδιάσκεψη Πολυτεκνικών Συλλόγων Κρήτης

Ηέλλειψη ουσιαστικών κινήτρων για τις πολύτεκνες οικογένειες επιτείνει το πρόβλημα της υπογεννητικότητας στη χώρα μας. Αυτή ήταν μια από τις βασικές διαπιστώσεις - διαμαρτυρίες των αντιπροσώπων Συλλόγων Πολυτεκνικών από ολόκληρη την Ελλάδα. Στο συνέδριο αναλύθηκαν τα προβλήματα που τους απασχολούν. Επισημάνθηκε με έμφαση, ότι η οικονομική δυσπραγία, σε συνδυασμό με άλλους παράγοντες, έχει οδηγήσει σε

δραματική αύξηση της υπογεννητικότητας στις αστικές περιοχές.

Τα πορίσματα και οι προτάσεις του συνεδρίου αποφασίσθηκε να παρουσιάσει στην προσεχή πανελλήνια συνδιάσκεψη ο εξόχως δραστήριος Πρόεδρος του Συλλόγου Πολυτεκνικών Ν. Χανίων Ιατρός Εμμ. Αλιφιέρης, ο οποίος, μαζί με τον Αντιπρόεδρο π. Ευτύχιο Ανδρουλάκη, συνεργάσθηκαν άφογα με το προσωπικό της ΟΑΚ κα-

τά την προετοιμασία και διεξαγωγή του συνεδρίου. Στις 5 Αυγούστου οι σύνεδροι έλαβαν μέρος στον Εσπερινό της εορτής της Μεταμορφώσεως στο Ευρωμεσογειακό Κέντρο Νεότητας και στη συνέχεια παρακολούθησαν την εορταστική εκδήλωση στο υπαίθριο Θέατρο του Κέντρου.

Το συνέδριο έκαμε πρόθυμα δεκτή πρόταση του Γεν. Διευθυντού της ΟΑΚ, να οργανωθεί το 2006 **Παγκρήτια Σύναξη Νέων Πολυτέκνων Οικογενειών**, στο οποίο να κληθούν και νέοι πολύτεκνων οικογενειών από όλη τη χώρα. Προς τον σκοπό αυτό θα συνεργασθεί η Ακαδημία με τους Συλλόγους Πολυτέκνων της Κρήτης.

Στο βήμα ο Σεβασμ. Χανίων Ειρηναίος. Στο Προεδρείο οι: π. Ευτύχιος Ανδρουλάκης, Δ. Λειψάκης, Ν. Ξυλούρης (Πρόεδρος Συλλ. Πολυτέκνων Ηρακλείου), Εμμ. Αλιφιέρης, Πρόεδρος Συλλ. Πολυτ. Χανίων.

1839 13.-18. Στατιστική Φυσική

Διεθνές συνέδριο για την Στατιστική Φυσική και τις εφαρμογές της.

Όπως είναι γνωστό, το 2005 έχει ανακηρυχθεί από την UNESCO Διεθνές έτος Φυσικής, για να εορταστούν τα 100 χρόνια από την ανακάλυψη της Θεωρίας της Σχετικότητας από τον *Albert Einstein*. Το αντικείμενο του συνέδριου ήταν ταυτόσημο με εκείνο, για το οποίο κέρδισε το βραβείο Nobel ο *Einstein* το 1921.

Γεώργιος Κανιαδάκης, Anna Carbone

Η διοργάνωση του συνέδριου έγινε με τη συνδρομή διαφόρων γνωστών ευρωπαϊκών και αμερικανικών Πανεπιστημίων με την ευκαιρία του διεθνούς έτους της Φυσικής. Πρόεδρος του συνέδριου ήταν ο Χανιώτης Θε-

ωρητικός Φυσικός Καθηγητής Γεώργιος Κανιαδάκης, που διδάσκει στο Πολυτεχνείο του Τορίνου της Ιταλίας. Στη διοργάνωση και διεξαγωγή σημαντική ήταν η συνδρομή της Άννας Carbone, Καθηγήτριας του ίδιου Πανεπιστημίου, που συνεργάσθηκε αποτελεσματικά με το προσωπικό της ΟΑΚ.

Όπως ετόνισε στο τέλος του συνέδριου ο Καθηγητής Κανιαδάκης, λόγω του μεγάλου όγκου των εισηγήσεων, τα Πρακτικά θα χωριστούν σε τρεις θεματικές ενότητες και θα δημοσιευθούν σε τρία έγκυρα διεθνή επιστημονικά περιοδικά Φυσικής (European Physical Journal B, Physica A και Journal de Physique). Είπε ακόμη, ότι οι σύνεδροι, προερχόμενοι από διάφορα μέρη του κόσμου, έμειναν κατενθουσιασμένοι από την κρητική φιλοξενία, το περιβάλλον της Ακαδημίας και την ποιότητα των επιστημονικών παρουσιάσεων και συζητήσεων. Γι' αυτό και κατόπιν εισηγήσεώς του αποφασίστηκε να καθιερωθεί η διοργάνωση του παρόντος συνέδριου, ως θεσμού σε

σταθερή βάση και με τριετή περιοδικότητα. Αποφασίστηκε επίσης, το επόμενο συνέδριο να γίνει και πάλι στην Ορθόδοξη Ακαδημία το 2008, προκειμένου να τιμηθεί η Ακαδημία, που θα συμπληρώνει τότε 40 χρόνια λειτουργίας της.

Ακολουθεί το κείμενο της εναρκτήριας ομιλίας του Προέδρου του συνέδριου Καθηγητή Γ. Κανιαδάκη:

Είναι μεγάλη η τιμή που μου γίνεται σήμερα, να σας καλοσωρίσω στην Ορθόδοξη Ακαδημία Κρήτης και να κηρύξω την έναρξη των εργασιών του παρόντος διεθνούς επιστημονικού συνέδριου με θέμα τη Στατιστική Φυσική και τις εφαρμογές της.

Η σημερινή ημερομηνία, 13 Αυγούστου 2005, δεν ήταν μια τυχαία επιλογή για την έναρξη του συνέδριου. Ακριβώς πριν 37 χρόνια, στις 13 Αυγούστου 1968, άρχισε με ένα μικρό συνέδριο θεολογικού περιεχομένου η λειτουργία της Ορθοδόξου Ακαδημίας Κρήτης, ενός Ιδρύματος καταξιωμένου στο μεταξύ παγκοσμίως για τη δράση του.

Όπως τόνισε ο Οικουμενικός Πατριάρχης κ. Βαρθολομαίος κατά την επίσκεψη του εδώ στην Ακαδημία το 1992, «το Οικουμενικόν Πατριαρχείον έθεσε την Ορθόδοξην Ακαδημίαν Κρήτης υπό την αιγίδα και προστασίαν αυτού», επειδή την θεωρεί «επιτελικόν αυτού όργανον είς την προώθησην της ενότητος και καταλλαγής.»

Σήμερα η Ορθόδοξης Ακαδημία Κρήτης με τις θρη-

σκευτικές, πολιτιστικές και επιστημονικές της δραστηριότητες, αποτελεί παράδειγμα προς μίμηση και πρότυπο σε διεθνές επίπεδο.

Ως Πρόεδρος του συνεδρίου έχω την υποχρέωση να ευχαριστήσω την Ορθόδοξη Ακαδημία Κρήτης, τον Πρόεδρό της Σεβασμιώτατο κ. Ειρηναίο και τον Γενικό Διευθυντή της Δρ. Αλέξανδρο Παπαδερό για την ευκαιρία που μας έδοσαν να διοργανώσουμε το συνέδριο και για τη θερμή φιλοξενία. Επιπροσθέτως οφείλω να ευχαριστήσω τον Δήμαρχο Κολυμβαρίου κ. Εμμ. Ροσμαρή για την ευγενική παρουσία του σήμερα στην έναρξη των εργασιών του συνεδρίου.

Ένας δεύτερος λόγος, για τον οποίο διαλέξαμε να γίνει εδώ στην Ελλάδα το παρόν συνέδριο, φέτος, το 2005, έχει να κάνει με μια από τις μεγαλύτερες μορφές της σύγχρονης Φυσικής, του Albert Einstein. Το 2005 έχει ανακηρυχθεί από την UNESCO Διεθνές Έτος Φυσικής, για να εορτασθούν τα 100 χρόνια από την ανακάλυψη της θεωρίας της Σχετικότητας το 1905 από τον Albert Einstein. Είναι ενδιαφέρον ότι πάνω στο θέμα του συνεδρίου μας, τη Στατιστική Φυσική, εργάστηκε επι μακράν ο Albert Einstein και αυτό κάνει το συνέδριο πολύ επίκαιρο.

Το παρόν συνέδριο αποτελεί το κορυφαίο επιστημονικό συμβάν που γίνεται εντός των πλαισίων του Διεθνούς Έτους Φυσικής, εδώ στην Ελλάδα, την γενέτειρα της Φυσικής επιστήμης και αποτελεί ελάχιστο φόρο τιμής στο μεγάλο έργο του Albert Einstein.

Αναμφίβολα, το παρόν συνέδριο συγκαταλέγεται μεταξύ των πιο σημαντικών του είδους του σε διεθνές επίπεδο. Κατά τη διάρκειά του θα παρουσιαστούν περισσότερες από 200 επιστημονικές εργασίες από διακεκριμένους επιστήμονες υψηλού διεθνούς επιπέδου.

Εξαιτίας του μεγάλου αριθμού παρουσιάσεων το συνέδριο είναι οργανωμένο σε μια γενική συνεδρία και σε 3 αυτόνομες και παράλληλες, εντός των οποίων συμπεριλαμβάνονται και 4 εργαστήρια διάρκειας 2 ημερών το καθένα, αφιερωμένα στις εφαρμογές της Στατιστικής Μηχανικής στη Φυσική, αλλά και σε άλλες νέες επιστήμες, όπως η Θεωρία της Πληροφορικής, η Θεωρία των Δικτύων, η Οικονοφυσική, η Φυσική του Κινδύνου κ.τ.λ.

Θεωρώ υποχρέωση μου να ευχαριστήσω όλους τους συναδέλφους της Οργανωτικής και της Συμβουλευτικής Επιτροπής που εργάστηκαν σκληρά κατά τα τελευταία 2 χρόνια για την άρτια διοργάνωση του συνεδρίου.

Οφείλω να ευχαριστήσω ξεχωριστά:

Την καθηγήτρια κυρία B. Tadic για την διοργάνωση του εργαστηρίου της Φυσικής των Διαδικτύων.

Τους καθηγητές κυρίους F. Topsøe και P. Harremoes για την διοργάνωση του εργαστηρίου της Θεωρίας της Πληροφορικής.

Τον καθηγητή κύριο M. Ausloos που θα συντονίσει τις εργασίες του εργαστηρίου Οικονοφυσικής και Φυσικής του Κινδύνου.

Τον καθηγητή κύριο P. Hanggi που θα συντονίσει τις εργασίες του εργαστηρίου της Στοχαστικής Δυναμικής.

Επίσης θα ήθελα να ευχαριστήσω τον καθηγητή κύριο S. Rufo για την οργάνωση των συμποσίων με θέμα τη Φυσική των Αλληλεπιδράσεων μακράς εμβέλειας.

Επιπροσθέτως, εκφράζω τη βαθιά ευγνωμοσύνη μου στους καθηγητές κ. P. Quarati, κ. A. Rapisarda και κ. M. Lissia για την πολύτιμη βοήθεια τους στη διοργάνωση.

Στο τέλος ιδιαίτερες ευχαριστίες οφείλω στην καθηγήτρια και συνάδελφο κυρία Anna Carbone, συντονίστρια της Οργανωτικής Επιτροπής. Χάρη στην προσωπική συμβολή της κατέστη δυνατή μια αξιοσημείωτη εκπροσώπηση του γυναικείου φύλου στο παρόν συνέδριο.

Κυρίες και κύριοι σύνεδροι

Σας ευχαριστώ για τη συμμετοχή σας. Για μια ακόμη φορά σας καλοσωρίζω στην Κρήτη και σας εύχομαι μια ευτυχή παραμονή.

Ο λόγος των Προφητών και ο λόγος των Εργαστηρίων

(από την προσφώνηση του Αλεξ. Παπαδερού προς τα μέλη του παραπάνω συνεδρίου Στατιστικής Φυσικής)

«... Χαιρόμαστε γιατί θα μάθουμε κάποια πράγματα για το σημαντικό κλάδο της επιστήμης σας. Και ακόμη, γιατί δίδεται η ευκαιρία και στην Ορθόδοξη Ακαδημία Κρήτης, να εορτάσει μαζί σας το έτος EINSTEIN.

Η Ορθόδοξη Εκκλησία μας ευλογεί τους εργάτες του πνεύματος. Ο Επίσκοπός μας και Πρόεδρος της Ορθόδοξου Ακαδημίας Σεβασμ. Ειρηναίος, του οποίου την ευχή σας μεταφέρω, συνηθίζει να λέγει: Στα παλιά χρόνια μιλούσαν προς την ανθρωπότητα οι Προφήτες. Ο λόγος τους μένει πάντοτε ζωντανός και επίκαιρος. Σήμερα όμως ομιλούν οι ερευνητές και τα εργαστήρια. Και πρέπει να ακούμε τον λόγο τους με προσοχή, σεβασμό και υπευθυνότητα.

Η ΟΑΚ είναι ένα ίδρυμα της Εκκλησίας που, μεταξύ άλλων, έχει σκοπό τον διάλογο με τον σύγχρονο άνθρωπο και τα προβλήματα της ζωής του. Είναι ίδρυμα ανοιχτό για όλους τους ανθρώπους, για όλες τις απόψεις, για κάθε γνώση και εμπειρία. Από την αρχή δόσαμε προτεραιότητα στις επιστήμες και τις τεχνολογίες εκείνες, που επηρέαζουν περισσότερο τη ζωή μας και σφραγίζουν το μέλλον του κόσμου. Μεταξύ αυτών είναι βέβαια και οι φυσικές επιστήμες. Ως Κρήτες, είμαστε περήφανοι, γιατί ένα διακεκριμένο παιδί αυτού του τόπου, ο Καθηγητής Γ. Κανιαδάκης, μαζί με τους εκλεκτούς συνεργάτες του, οδήγησε τα βήματά σας στην Ορθόδοξη Ακαδημία, όπου ευχόμαστε να έχετε ευχάριστη διαμονή και δημιουργική εργασία.»

19. Μέλη της ενορίας Αγίου Αντωνίου Καστελλίου Πεδιάδος.

25. Ομάδα από το Ηράκλειο

1840 25. Η ΟΑΚ, η Κρήτη, η Ευρώπη

Ημερίδα με την ομάδα, που φιλοξενείται στο Ευρωμεσογειακό Κέντρο Νεότητας (EKN). Ενημερώνονται από τον Γεν. Διευθυντή και την Αναστ. Τσελεκίδου, μέλος του επιστημονικού προσωπικού της ΟΑΚ, για το σκοπό και το έργο του Ιδρύματος και συζητούνται θέματα σχετικά με το Ίδρυμα, την Κρήτη και τις εξελίξεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Σ Ε Π Τ Ε Μ Β Ρ Ι Ο Σ

1. Ομάδα Σουηδών, που φιλοξενείται στο Ανουσάκειο Ίδρυμα.

1841 1.-10. Η Κρήτη χθες και σήμερα

Πρόγραμμα για αλλοδαπούς, που θέλουν να γνωρίσουν την Κρήτη με συστηματικό τρόπο (ενημερωτικά μαθήματα και επισκέψεις σε αξιοθέατα του νησιού).

5. Ομάδα από το πρόγραμμα «ΒΟΗΘΕΙΑ ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ» του Δήμου Αρμένων.

1843 12.-18. Απεικόνιση βασικών διαδικασιών της ζωής

Παρουσίαση των τελευταίων επιστημονικών εξελίξεων στην απεικόνιση βασικών διαδικασιών της ζωής.

Οι ομιλητές ήταν κορυφαίοι επιστήμονες από διάφορες χώρες της Ευρώπης και των ΗΠΑ. Το ακροατήριο αποτελούσαν περίπου εκατό μεταπτυχιακοί φοιτητές και νέοι ερευνητές από ευρωπαϊκές χώρες.

Αυτό το προχωρημένο Θερινό Σχολείο οργανώθηκε από το Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας (ITE), στα πλαίσια του Ολοκληρωμένου Ευρωπαϊκού Πραγράμματος με αντικείμενο τη Μοριακή Απεικόνιση. Τον συντονισμό του προγράμματος είχε το ITE.

Το θέμα του Θερινού Σχολείου, όπως και του Ολοκληρωμένου Προγράμματος, ήταν πρόσφατες και νέες τεχνικές υψηλής τεχνολογίας, που επιτρέπουν να δούμε με κάθε λε-

30. Εορτή των Αγίων Αλεξάνδρου, Ιωάννου και Παύλου, Πατριαρχών Κωνσταντινουπόλεως.

Στο περεκκλήσι της Ακαδημίας ετέλεσαν τη θ. Λειτουργία ο Ηγούμενος της Ι. Μονής Γωνιάς Αρχιμ. Χρύσανθος, ο Προηγούμενος Αρχιμ. Ιγνάτιος, ο οποίος εκήρυξε και τον θείο λόγο, και ο εφημέριος Κολυμπαρίου π. Διονύσιος. Στη διάρκεια της ημέρας ο Γεν Διευθυντής της ΟΑΚ δέχθηκε τις ευχές του Προέδρου αυτής Σεβασμ. Ειρηναίου, μελών του Διοικ. Συμβουλίου, των συνεργατών και φίλων του Ιδρύματος.

1842 3.-10. Η ψυχοδυναμική του χορού και της μουσικής της Κρήτης

Πραγματοποιήθηκε, για πολλοστή φορά, δοκιμασμένο ειδικό πρόγραμμα αξιοποίησης των ψυχοδυναμικών ιδιοτήτων της παραδοσιακής μουσικής και των χορών της Κρήτης. Στο πρόγραμμα μετείχαν αλλοδαποί, που είχαν πρόσφατα μια μεγάλη δοκιμασία στην προσωπική ή την οικογενειακή τους ζωή. Το πρόγραμμα στηρίζεται στη διαπίστωση, ότι η παραδοσιακή μουσική και οι χοροί της Κρήτης, ύστερα από κατάλληλη ενημέρωση και προετοιμασία, έχουν την ικανότητα, να ανατροφοδοτούν τον άνθρωπο με δυνάμεις, που έχουν υποστεί κάμψη υπό το βάρος μιας έντονης δοκιμασίας και θλίψης.

Την ευθύνη του προγράμματος είχαν η Brigitte Gerstgrasser και ο Pavlo Eckert.

ππομέρεια τί συμβαίνει στο εσωτερικό ενός ζωντανού οργανισμού, τόσο κατά την ανάπτυξή του, όσο και κατά τη φυσιολογική λειτουργία του, ακόμη δε και κατά τη φάση εμφάνισης ασθενειών. Η ανάπτυξη όλο και ακριβέστερων τεχνικών επεικόνισης του εσωτερικού ενός ζωντανού οργανισμού είναι καίριας σημασίας για την κατανόηση του θαυμαστού φαινομένου της ζωής, ενώ παράλληλα προσφέρει στο γιατρό ένα πολύτιμο εργαλείο για την καταπολέμηση διαφόρων ασθενειών και ενδεχομένως του φαινομένου τις γήρανσης. Η πρωτοβουλία για το συνέδριο ανήκει στον Καθηγητή Φυσικής του Πανεπιστημίου Κρήτης Ελευθέριο Οικονόμου, Εταίρον της ΟΑΚ, και στον εκλεκτό επιστημονικό συνεργάτη του Ισπανό Jorge Ripoll.

1844 18.- 26. Διεθνές Σεμινάριο Φιλοσοφίας

Μελετήθηκαν φιλολογικά και κυρίως φιλοσοφικά ζητήματα με βάση τον «Σοφιστή» του Πλάτωνος, έργο που πραγματεύεται το θέμα του όντος και του μη όντος. Στη σημαντική αυτή σύναξη πήραν μέρος ειδικοί

στη Φιλοσοφία της κλασικής περιόδου, που έχουν μελετήσει εις βάθος το παραπάνω κείμενο - Καθηγητές Φιλοσοφίας από Πανεπιστήμια της Ευρώπης (Αθήνα, Βουδαπέστη, Κέιμπριτζ, Λονδίνο, Οξφόρδη, Λουβέν, Όσλο,

Ρεικιαβικ Ισλανδίας, Ρήγα, Κείο της Ιαπωνίας) - καθώς και μερικοί φοιτητές. Το σεμινάριο διοργανώθηκε από τον εκδοτικό οίκο AD FONTES, που είναι ουσιαστικά ένα Κέντρο Κλασικών και Ανατολικών Σπουδών. Εδρεύει στην Ρήγα της Λιθουανίας και αποτελεί εξακτίνωση των ελλη-

νικών γραμμάτων κυρίως στις χώρες του πρώην ανατολικού συνασπισμού. Το σεμινάριο σημείωσε μεγάλη επιτυχία και αποτέλεσε το πρώτο σε ένα νέο κύκλο φιλοσοφικών σπουδών που εγκαινιάζεται στην Ορθόδοξη Ακαδημία Κρήτης.

23. Τιμητική βραδυά μουσικής, αφιερωμένη στην Ιωάννα Ρεϊνφέλδερ (Συγγραφέα, Ζωγράφο, Συνθέτρια, Μουσικό). Ακούστηκαν τραγούδια για φλάουτο (Ι. Ρεϊνφέλδερ) και για πιάνο (Μαρία Λαγουδάκη).

1845 30.9-2.10 Βιοηθικά προβλήματα στις επιστήμες της ζωής

Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Βιοηθικής (Τμήματα Φιλοσοφικών και Κοινωνικών Σπουδών, Ιατρικής, Βιολογίας και Κοινωνιολογίας) του Πανεπιστημίου Κρήτης.

Φέτος ολοκληρώνεται ο πρώτος διετής κύκλος μεταπτυχιακών σπουδών Βιοηθικής στο Πανεπιστήμιο Κρήτης (μοναδικό στην Ελλάδα Πρόγραμμα για το σημαντικό αυτό αντικείμενο). Με πρωτοβουλία των υπευθύνων του Προγράμματος, 72 Σπουδαστές και Καθηγητές, προσήλθαν στην Ορθόδοξη Ακαδημία Κρήτης, ως σε εστία περισυλλογής, προκειμένου να διαπραγματευθούν θέματα του αντικείμενου των ερευνών και των σπουδών τους σε ένα περιβάλλον διαφορετικό από εκείνο της πανεπιστημιακής καθημερινότητας.

Υστερα από τον εναρκτήριο χαιρετισμό της Διευθύντριας Σπουδών Σταυρούλας Τσινόρεμα, Καθηγήτριας της Φιλοσοφίας, ο Γεν. Διευθυντής της ΟΑΚ Αλέξ. Κ. Παπαδερός ευχαρίστησε την ίδια και τον Καθηγητή Βιολογίας Κίτσο Λούη (με τον οποίο κυρίως συνεργάσθηκε η ΟΑΚ κατά το στάδιο της προπαρακευής), μετέφερε τον χαιρετισμό και την ευχή του Προέδρου της Ακαδημίας Σεβασμ. πρ. Μητροπολίτου Κισάμου και Σελίνου Ειρηναίου και εξέφρασε τα συγχαρητήρια του Ιδρύματος για την καθιέρωση και την καλή πορεία του Προγράμματος. Στη διάρκεια του συνεδρίου προσήλθε και ο Σεβασμ. Μητροπολίτης Κυρωνίας και Αποκορώνου Ειρηναίος (Τοποθητής της Ι. Μητροπόλεως μας και μέλος του Συμβουλίου της ΟΑΚ), ο οποίος εχαιρέτησε τους συνέδρους και ευλόγησε την τράπεζα. Η ενεργός συμμετοχή των Σπουδαστών στις συζητήσεις επί των εισηγήσεων επιβεβαίωσε το υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης και προβληματισμού.

Εισηγητές:

Ελένη Ιωαννίδου, Η θέση της οικογένειας στην ενημέρωση του ασθενούς με καρκίνο: Πολιτισμικές διαφορές. Μαρία Μπιτσώρη, Το ιατρικός ανώφελο: Απόψεις ασθενών. Τάσος Φιλαλήθης, Οι σύγχρονες προκλήσεις κατά της υγείας, η νέα βιοϊατρική τεχνολογία και οι προοπτικές της πολιτικής της υγείας. Εμμανουήλ Γαλανάκης, Ευγενίου του Βουλγάρεως, Διατριβή Περί Ευθανασίας, Τυπογραφείο της Αυτοκρατορικής Ακαδημίας των Επιστημών, Πετρούπολις 1804. Παύλος Σουύρλας, Οι ανθρωποκεντρικές προσεγγίσεις της φύσης και το δίκαιο. Ανδρέας Ντούλης, Τρέχουσες πρόοδοι στην παραγωγή διαγονιδιακών φυτών: Περιπτωσιολογική αναφορά - η πλευρά της γεωργίας. Κίτσος Λούης, Μία καναλική προσέγγιση της υγείας στις χώρες του τρίτου κόσμου: Μερικά Αφρικανικά παραδείγματα. Όλγα Γραφάκου, Η συναίνεση του ανηλίκου ασθενούς μέσα από την ιατρική βιβλιογραφία. Αιδεσιμ. Εμμανουήλ Αντωνακάκης, Μεταμοσχεύσεις: Θέσεις της Εκκλησίας και νομικό πλαίσιο στην Ελλάδα. Βασιλική Πετούση, Κριτικοί στοχασμοί για την ελληνική νομοθεσία υποβοηθούμενης αναπαραγωγής. Τάκης Βιδάλης, Ιδιωτικές υποθέσεις: Τεχνητή αναπαραγωγή και εξουσία του νόμου. Ευάγγελος Μάλλιος, Γονιδιακές επεμβάσεις στον άνθρωπο και το δίκαιο. Μπάμπης Σαββάκης, Γενετική τροποποίηση φυτών και ζώων: Ποιά είναι τα ηθικά προβλήματα; Δήμητρα Λυμπέρη, Κανονιστικά προβλήματα γύρω από την προεμφυτική γενετική παρέμβαση: Μιά ανάγνωση του επιχειρήματος του Habermas. Γεώργιος Μανιάτης, Κοινωνική σημασία των γενετικών δεδομένων. Λευτέρης Ζούρος, Πόσο υποστηρίζειμη είναι η άποψη, ότι η Ηθική είναι έχω από τη σφαίρα της εμπειρικής επιστήμης; Φίλιππος Βασιλόγιαννης, Η αξία του ανθρώπου ως εξ υποκειμένου ή και εξ αντικειμένου δίκαιο: Η σημασία μιας νομικής διαμάχης για τη Βιοηθική. Γιώργος Καραμανώλης, Η έννοια του προσώπου, αρχαία ή νέα; Κατερίνα Μαρκεζίνη, Η συμβολή της έννοιας του προσώπου στην ηθική απόφαση: Κλασικές και σύγχρονες θεωρήσεις. Αλέξ. Παπαδερός, Βιοηθική: Θεολογικοί προβληματισμοί. Μυρτώ Δραγώνα-Μονάχου Η Βιοηθική και η διδακτική της. Φώτης Καφάτος, Το να είσαι επιστήμονας: μια προσωπική άποψη για τη Βιοηθική. Μαρία Κούση - Γιάννης Βολακάκης - Κατερίνα Ψαρικίδου, Συμμετοχική Διάκυβερνηση και Θεσμική Καινοτομία. Σταυρούλα Τσινόρεμα, Βιοηθική: Δημόσιος λόγος ή επιστημονικός κλάδος;

ΕΥΡΩΜΕΣΟΓΕΙΑΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΝΕΟΤΗΤΑΣ (ΕΚΝ)

Ιούνιος /Ιούλιος

20. Τα μέλη του Western Seminary (αριθμ. συνεδρίου 1833, Διάλ. Καταλλαγής 77) παρακολούθησαν στο Θέατρο του EKN εκδήλωση με μουσική και χορούς της Κρήτης και παρουσίαση ταινίας από παλαιότερη διεθνή δραστηριότητα στο Κέντρο ("International Theatre Laboratory of Crete, 2001" με υπεύθυνο τον Ernest Zulia).

25. Θεατρική παράσταση της Ειρήνης Πούλου.

27./6 μέχρι 20./7 Ο ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ ΣΤΑ ΓΕΡΜΑΝΙΚΑ

Σύμφωνα με την υπόσχεση που έδωσε η Ορθόδοξη Ακαδημία κατά τα εγκαίνια του υπαίθριου Θεάτρου (23-5-1992) στο Ευρωμεσογειακό Κέντρο Νεότητας (EKN), Παράρτημα της Ακαδημίας, το Κέντρο στηρίζει, μεταξύ άλλων, τη διεθνή καλλιτεχνική συνεργασία και μάλιστα προσπάθειες που έχουν σχέση με το αρχαίο και το νεώτερο ελληνικό δραματολόγιο. Στα πλαίσια αυτά φιλοξενήθηκε ομάδα νέων Ηθοποιών και άλλων ανθρώπων του Θεάτρου από την Ελλάδα και τη Γερμανία και, με προτροπή του Κέντρου, δοκίμασε μια πρώτη σκηνική παρουσίαση του ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΥ στα Γερμανικά. Οι πρώτες δοκιμές (με πρόχειρη μετάφραση αποσπασμάτων του έργου) έχουν αποφέρει ήδη θετικό αποτέλεσμα. Στόχος είναι να συνεχισθεί η προσπάθεια στη Γερμανία και το θέρος του 2006 να γίνει στο υπαίθριο Θέατρο, στα Νωπήγεια, η πρώτη παγκόσμια παρουσίαση του έργου στη γερμανική γλώσσα.

Αύγουστος

1. Μουσική – λογοτεχνική βραδυά, αφιερωμένη στον Λευτέρη Παπαδόπουλο από τον Φιλολογικό Σύλλογο Κισάμου (Πρόεδρος η Αντωνία Μαζοκοπάκη).

Εορτή της Μεταμορφώσεως του Χριστού

Όπως κάθε χρόνο εορτάσθηκε και φέτος η Μεταμόρφωση του Χριστού στο εκκλησάκι του EKN. Τον εσπερινό ετέλεσαν ο Πρωτοσύγκελος της Ι. Μητροπόλεως Κισάμου και Σελίνου Αρχιμ. Αμφιλόχιος Ανδρονικάκης και

άλλοι ιερείς. Ακολούθησε η ευλογία των καρπών από τις αγροτικές δραστηριότητες του EKN.

Μετά το πέρας του Εσπερινού ακολούθησε στο κατάμεστο Θέατρο του Κέντρου το εορταστικό πρόγραμμα.

ΤΑ NIATA ΓΙΟΡΤΑΖΟΥΝ

Ένα πρόγραμμα με νέους και νέες των επαρχιών Κισάμου και Σελίνου, που συντόνισε ο π. Νικόλαος Ηλιάκης. Έλαβαν μέρος το Γυμνάσιο Κολυμπαρίου (Χωραδία με ενθάρρυνση του Γυμνασιάρχη Στέλιου Παπαδάκη και με εθελόντρια δασκάλα τη Μαρία Λαγουδάκη, απόφοιτοι του Ωδείου της Ι. Μητροπόλεως Κισάμου και Σελίνου (βιολιά – λαγούτα), με υπεύθυνο τον π. Αντώνιο Κουμή, το Συγκρότημα της Άλκηστης Ξηρουχάκη (χοροί), ο Πολιτιστικός Σύλλογος Βουκολιών (χοροί), το Συγκρότημα Γιάννη Κουμή (χοροί), ο Πολιτιστικός Σύλλογος Παλαιόχωρας (χοροί) και το Συγκρότημα Γιακουμάκη, «ΤΟ ΡΟΔΟ» (χοροί).

Τιμή και ευχαριστία

Στα πλαίσια του παραπάνω εορτασμού ο Γεν. Διευθυντής της ΟΑΚ ανέγγινωσε Πρακτικό ομόφωνης απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου της ΟΑΚ, σύμφωνα με το οποίον το Συμβούλιο «εκφράζει θερμές ευχαριστίες προς το Υπουργείο Περιβάλλοντος, Χωροτοξίας και Δημοσίων Έργων, καθώς και την ευαρέστηση της Ορθοδόξου Ακαδημίας Κρήτης προς τον τέως Γενικό Γραμματέα του ΥΠΕΧΩΔΕ Σταύρον Καμπέλην» για το προσωπικό του ενδιαφέρον προς άμεση χρηματοδότηση του έργου διαμόρφωσης – ανάπλασης χώρων στο EKN με το ποσόν των 90.000 €. Ο Πρωτοσύγκελλος της Ι. Μητροπόλεως Κισάμου και Σελίνου Αρχιμ. Αμφιλόχιος Ανδρονικάκης, εκπροσωπώντας τον Σεβασμ. Ειρηναίον, επέδωσε το σχετικό ευχαριστήριον έγγραφον της ΟΑΚ στον Στ. Καμπέλην, ο οποίος εξέφρασε στη συνέχεια τον θαυμασμό του για το έργο που επιτελεί η ΟΑΚ γενικώς και ειδικότερα στο EKN. Έργο, το οποίον, όπως είπε, πρέπει να στηρίζουν όλοι, με όποιο τρόπο μπορεί ο καθένας.

Ευχαριστίες της ΟΑΚ για το ίδιο έργο εκφράσθηκαν επίσης προς την Περιφέρεια Κρήτης, την Προϊσταμένη της Τ.Υ.Δ.Κ. Χανίων Κρυστάλλη Χουλάκη, τους μελετητές της Τ.Υ.Δ.Κ. Γεώργιον Ευθυμίου και Αφροδίτη Παπαδάκη για την εκπόνηση των μελετών και την επίβλεψη εκτελέσεως του έργου από την Κοινοπραξία Κ. Σπαράκη και Ε. Παντελάκη, με συνεργούς τους Ιωάννη Θεοδωράκη και Παύλο Παυλιδάκη.

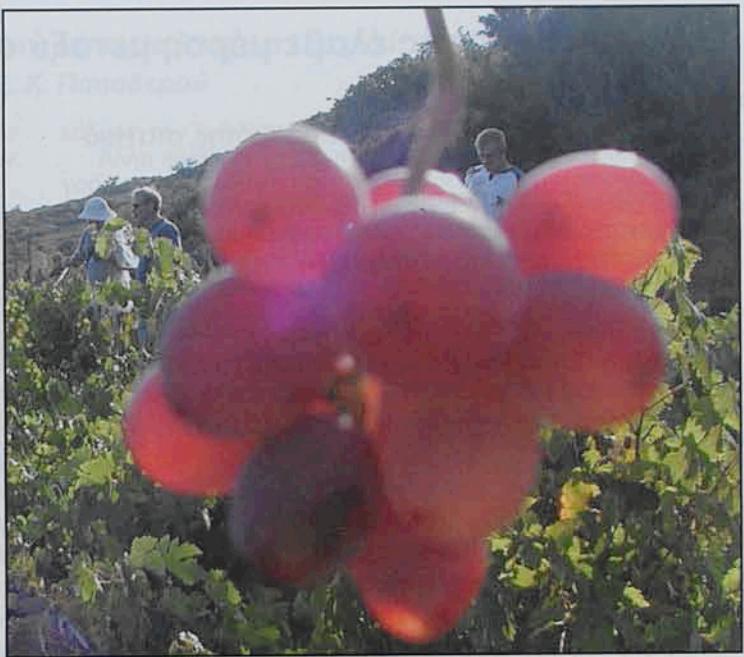
17. Μουσική βραδυά αφιερωμένη στον μάστορα της κρητικής μουσικής (βιολί) αείμνηστο Γ. Μαριάνο και άλλους ομότεχνούς του, με πρωτοβουλία του Πολιτιστικού Συλλόγου Δραπανιά (Πρόεδρος η Πόπη Παπαδάκη – Γεωργουλάκη).

21./8-5./9 Νέοι και νέες από την Αγγλία, την Ισπανία και κυρίως από τη Γερμανία (Dekanat Vogelsberg), με υπεύθυνο τον Horst Kraft, εργάζονται στο EKN, φυτεύουν εκεί μια ελιά και γνωρίζουν την ΟΑΚ και αξιοθέατα της Κρήτης.

22. Μουσική εκδήλωση με πρωτοβουλία του Χαράλαμπου Χριστοφοράκη.

Τα νιάτα γιορτάζουν

ΓΙΟΡΤΗ ΤΟΥ ΣΤΑΦΥΛΙΟΥ

Στα πλαίσια του Θερινού Σχολείου, (αριθμ. 1843) το Ευρωμεσογειακό Κέντρο Νεότητας οργάνωσε για τρίτη συνεχή χρονιά τη ΓΙΟΡΤΗ ΤΟΥ ΣΤΑΦΥΛΙΟΥ. Καθηγητές και Σπουδαστές του Θερινού Σχολείου ανέβηκαν στο αμπέλι του EKN, τρύγησαν τα σταφύλια και τα πάτησαν κατά τον παραδοσιακό τρόπο στο μεγάλο Πατητήρι του Κέντρου, δίπλα από τον ναό της Μεταμορφώσεως του Σωτήρος. Η γιορτή ολοκληρώθηκε με κοινό δείπνο.

A.I.N.-dokimai

Ο Γεν. Διευθυντής έλαβε μέρος μεταξύ άλλων στις ακόλουθες εκδηλώσεις:

Ιούλιος

- 1.-2. Αναπτυξιακό συνέδριο Περιφέρειας Κρήτης, στο Ηράκλειο.
6. Συμμετοχή στην πρώτη συνεδρία του Διοικητικού Συμβουλίου της Αδελφότητος των Οφφικιάλων του Οικουμενικού Πατριαρχείου «Παναγία η Παμμακάριστος», στην Αθήνα.
12. Εκδήλωση σε ξενοδοχείο της περιοχής, που οργάνωσε η Εθνική Τράπεζα της Ελλάδος με ομιλητή τον Πρόεδρο και Διευθύνοντα Σύμβουλό της Τάκη Αράπογλου, ο οποίος εξέθεσε τους στόχους της Τράπεζας στη σημερινή οικονομική συγκυρία και παρέθεσε στη συνέχεια γεύμα στους προσκεκλημένους του.
20. Ενθρόνιση του νέου Μητροπολίτη Γορτύνης και Αρκαδίας Μακαρίου, στις Μοίρες.
23. Τιμητική εκδήλωση στο Θεραπευτήριο Χρονίων Παθήσεων Χανίων, αφιερωμένη στον αείμνηστο γιατρό και κοινωνικό εργάτη Γεώργιο Τσουρή, καταγόμενο από τον Λειβαδά Σελίνου.
26. Ακολουθία του Εσπερινού στον Άγιο Παντελεήμονα Σούγιας, χοροστατούντος του Σεβασμ. Μητροπολίτου Κισάμου και Σελίνου Ειρηναίου. Συνιερούργησαν ο Πρωτοσύγκελλος της Μητροπόλεως και οι ιερείς της επαρχίας. Ακολούθησε τιμητική εκδήλωση για τον πρ. εφη-

μέριο της Ενορίας Λειβαδά αιδεσιμ. **Ονούφριο Παπαδερό** με πρωτοβουλία της Ενορίας και του Δήμου Ανατολικού Σελίνου.

28. Σύναξη των μελών του Συνδέσμου Αποφοίτων της Εκκλησιαστικής Σχολής Κρήτης «Η ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΣ», όπου ανέπτυξε το θέμα: «Η ευθύνη μας ως μελών του Συνδέσμου Αποφοίτων της Εκκλησιαστικής Σχολής Κρήτης».
29. Έναρξη στα Χανιά των εργασιών του Διεθνούς συνε-

δρίου «Μίκης Θεοδωράκης. Ο άνθρωπος, ο δημιουργός, ο μουσικός, ο πολιτικός, ο κρητικός και ο οικουμενικός», που οργάνωσε η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Χανίων. Κατά τη διάρκεια της εκδήλωσης ανακοινώθηκε και η ίδρυση Συλλόγου των φίλων του Μίκη Θεοδωράκη, του οποίου Συλλόγου Ιδρυτικό μέλος είναι και ο Αλέξ. Παπαδερός.

Ο Αλέξ. Παπαδερός συγχαιρεί τον από παλιά καλό φίλο Μίκη Θεοδωράκη.

Αύγουστος

7. Ι. Μονή Χρυσοπηγής με την ευκαιρία της επίσκεψης του Μακαρ. Πατριάρχου Αλεξανδρείας και πάσης Αφρικής Θεοδώρου Β'.
- «Γιορτή της Θάλασσας», που οργάνωσε ο Δήμος Κολυμπαρίου.
- 22.-23. Συνοδευόμενος από μέλη του προσωπικού της ΟΑΚ παραβρέθηκε στις εκδηλώσεις με την ευκαιρία της εορτής του Σεβασμ. πρ. Κισάμου και Σελίνου Ειρηναίου στο Καστέλλι, κατά την οποίαν εχαιρέτησε τον απερχόμενο επίσκοπό μας εκ μέρους της ΟΑΚ.

Σεπτέμβριος

9. Εγκαίνια του προγράμματος «ΚΡΗΤΗ 2005 – Γη και Πολιτισμός» στην Αγιά Χανίων, όπου εξέθεσε και φωτογραφίες του με πέτρες από το Χαρέι Σελίνου.
18. Αποκαλυπτήρια της προτομής του οπλαρχηγού **M. Μπαλαντίνου** στα Δελιανά, όπου κατέθεσε στέφανο εκ μέρους της ΟΑΚ.

Η επομένη Γεν. Συνέλευση του Π.Σ.Ε.

Η Εμμανουέλα Λαρεντζάκη από 26. μέχρι 29. Σεπτεμβρίου πήγε στη Λέρο όπου έλαβε μέρος στην άτυπη Προπαρασκευαστική Συνάντηση εκπροσώπων ελληνοφώνων Πατριαρχείων και Αυτοκεφάλων Εκκλησιών, εν όψει της Θ' Γενικής Συνέλευσης του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών (Π.Σ.Ε.) στο Πόρτο Αλέγκρε της Βραζιλίας τον Φεβρουάριο του 2006. Το θέμα της Συνέλευσεως είναι: «Θεέ, έν τη σῇ χάριτι μεταμόρφωσον τόν κόσμον». Ο Παναγ. Οικουμενικός Πατριάρχης **Βαρθολομαίος** ευαρεστήθηκε να περιλάβει την Εμμανουέλα Λαρεντζάκη στην Αντιπροσωπεία του Πατριαρχείου.

Βιοηθική: Θεολογικοί προβληματισμοί

Δρος Αλεξ. Κ. Παπαδερού

Θα ήθελα πρώτα να εξιμολογηθώ ενώπιόν σας με κάθε ειλικρίνεια, ότι μετέχω στο συνέδριο αυτό ως μαθητής μάλλον, παρά ως ειδικός σε θέματα Βιοηθικής.

Στη δήλωση αυτή οφείλω ευθύς αμέσως να προσθέσω και μια διευκρίνηση: Ότι και η ίδια η Θεολογία της Ορθοδοξίας, [όπως και εκείνη των διαφόρων χριστιανικών Ομολογιών, θα πρόσθετα και των Θρησκειών], βρίσκεται σε στάδιο μαθητείας όσον αφορά στα νέα βιοϊατρικά και βιοηθικά ζητήματα. Μαζί με την παγκόσμια κοινότητα η Εκκλησία μας είναι αποδέκτης των νέων προβληματισμών. Μετέχει στη χαρά για τα αισιόδοξα μηνύματα. Μοιράζεται το ξαφνιασμα και τους φόβους. Μελετά, διαλέγεται.

Οφείλει να σέβεται τα κριτήρια της επιστημονικής δεοντολογίας και να παραμένει πιστή στα δικά της **θεολογικά κριτήρια**, που αποτελούν τη βάση και προσδιορίζουν τα όρια των εκάστοτε αποφάσεων της.

Να προσθέσω στο σημείον αυτό, ότι επί των νέων βιοϊατρικών ζητημάτων εκφράζονται κατά καιρούς θεολογικές απόψεις και εκκλησιαστικές τοποθετήσεις, καμμιά φορά και επικρίσεις. Η Ορθοδοξία Εκκλησία άμως δεν έχει δεσμευθεί ακόμη με αυθεντικές, τελεσδίκιες αποφάσεις.

Ευτυχώς, θα έλεγα! Γιατί πολλά από τα ζητήματα αυτά είναι υπόθεση **Ζ ή ή** και **Θ ανάτο u**. Με άλλα λόγια, υπόθεση μέγιστης ευθύνης. Και απαιτούν εξαντλητική έρευνα, μακρά περίσκεψη, πολυδιάστατη βάσανο, διεξοδικό διάλογο και υπευθυνότητα.

Θα μπορούσε βέβαια να αντιτάξει κανείς αμέσως την απορία: Πώς δικαιολογείται μια τέτοια επιφύλαξη, όταν είναι γνωστό, πως η Θεολογία μας και η εν γένει παράδοση της Εκκλησίας διαθέτει σταθερά θεμέλια και δοκιμασμένες αρχές, δηλαδή αντοχή σε ισχυρές δονήσεις και διαύγεια για σαφείς προσανατολισμούς; Απαντώ με τα λόγια του Παναγιώτα Οικουμενικού Πατριάρχου από Μήνυμά του προς το διεθνές συνέδριο με τίτλο «**Βιοηθικά διλήμματα και Ορθοδοξία**», που είχε οργανώσει εδώ το Ίδρυμα μας, μαζί με τον Διεθνή ΣΥΝΔΕΣΜΟ Ορθοδόξων Νεολαίων τον Νοέμβριο του 1997 [ένας από τους εισιγητές ήταν και ο κ. Φ. Καφάτος].

Έγραφε τότε ο Πατριάρχης: Τα νέα και απροσδόκητα βιοηθικά ερωτήματα επιβάλλουν και στη Θεολογία μας να ομολογήσει, ότι «δεν δυνάμεθα νά ανεύρωμεν έτοιμους ἀπαντήσεις εἰς τὴν ὁρθόδοξον γραμματείαν». Όφειλόμεν άμως νά ἐμβαθύνωμεν εἰς τὰ προβλήματα καὶ νά ἀνακαλύψωμεν τάς βασικάς ἀρχάς, αἱ ὅποιαι διέπουν τὴν δημιουργίαν τοῦ Θεού, ὥστε ἔξ αὐτῶν, διά τῆς καταλλήλου θεωρήσεως τῶν ὄντων, νά συναγάγωμεν τάς ὁρθάς ἀπαντήσεις εἰς τὰ νέα ἐρωτήματα. Διότι οἱ ὑπὸ τοῦ Θεοῦ ἐντεθειμένοι εἰς τὴν δημιουργίαν φυσικοὶ καὶ βιολογικοὶ νόμοι ἔχουν ἔκαστος τὸν ἐμφανή εἰς ἡμᾶς ἢ τὸν κεκρυμένον ἀφ' ἡμῶν λόγον, ὥστε χρειάζεται μεγάλη περίσκεψης πρὶν ἀποφασίσωμεν νά παρέμβωμεν εἰς αὐτοὺς καὶ νά ἀναγκάσωμεν τὴν ζῶνταν νά ἀκολουθήσῃ τοὺς ἴδιους μας δρόμους»!

Η παρέμβαση στους νόμους της φύσεως δεν γίνεται βέβαια από Θεολόγους και Πατριάρχες. Ο λόγος τους άμως, ενδεχομένως πολύ περισσότερον η σιωπή τους δεν αποκλείεται να συντελέσει, ώς ένα βαθύτατο, στην επιβολή ἡ την αποτροπή της μιας ή της άλλης παρέμβασης. Και αυτό άμως αν δεν γίνει, ο λόγος της Θεολογίας και η ποιμαντική μέριμνα της Εκκλησίας συνυπολογίζεται στις βιοηθικές επιλογές πολλών ανθρώπων. Επομένως η ευθύνη ούτως ή άλλως υπάρχει.

Ενώπιον του καταγισμού των βιοϊατρικών και βιοτεχνολογικών ανακαλύψεων και εφαρμογών, των αναθεωρήσεων, αντιφάσεων, διαφεύσεων, απειλών και υποσχέσεων, σούσι βρισκόμαστε ακόμη στο στάδιο της μαθητείας, έχουμε ανάγκη, πρώτ' απ' όλα, να ασκήθουμε στο Αλφαβητάρι της Βιοηθικής. Μέχρι τώρα έχουμε κάτι για το «**Βιβλίον της ζωής**», που αναφέρεται στην Απο-

κάλυψη του Ιωάννου (17, 8 και 20, 12).

Άλλο «**βιβλίον της ζωής**» βρίσκεται τώρα ενώπιόν μας, με γράμματα, ορολογία και παραστάσεις, για την αποκρυπτογράφηση, «**ανάγνωση**» και κατανόηση των οποίων χρειαζόμαστε οι Θεολόγοι τη βοήθεια των ειδικών. Να ένας από τους λόγους, για τους οποίους η Ορθόδοξη Ακαδημία και εγώ προσωπικά χαιρετίζουμε και επαινούμε την απόφαση του Πανεπιστημίου Κρήτης, να αξιοποιήσει παλαιότερη σχετική πρότασή μου², να καθιερώσει αυτό το **Διατμηματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Βιοηθικής** και να οργανώσει και το παρόν συνέδριο.

Χρειαζόμαστε, έπειτα, τον καλόπιστο και υπεύθυνο **διάλογο**, όχι μόνο στον ακαδημαϊκό, αλλά και στον ευρύτερο κοινωνικό χώρο. Ένα διάλογο, που θα βοηθήσει και την Εκκλησία, να ξανασκεφθεί κάποια αυτονότητα του παρελθόντος υπό το πρόστιμα των καινούριων δεδομένων. Το Ίδρυμα που έχει την τιμή να σας φιλοξενεί, έχει ήδη αναπτύξει πρωτοβουλίες βιοηθικού προβληματισμού και διαλόγου και παραμένει ανοιχτό για περαιτέρω συνεργασίες.

Μπροστά στο σημείο αυτό να σας βεβαιώσω, ότι η Ορθόδοξη Εκκλησία διαθέτει ολοένα και περισσότερα ικανά στελέχη, κληρικούς και λαϊκούς, που έχουν τις επιστημονικές προϋποθέσεις για εποικοδομητικό διάλογο. Στα πλαίσια μάλιστα προετοιμασίας της Αγίας και Ιεράς Συνόδου της Ορθοδόξου Εκκλησίας μελετώνται διορθοδόξως και θέματα βιοηθικού ενδιαφέροντος.

Προσωπικά θα ευχόμουν να δημιουργηθούν προϋποθέσεις για έναν κάπως δομημένο διάλογο τουλάχιστον μεταξύ των ελληνόφωνων Επιπροπών Βιοηθικής, κρατικών, εκκλησιαστικών και τυχόν άλλων.

***

Επανέρχομαι τώρα στην επισήμανση του Πατριάρχου, ότι «δέν δυνάμεθα νά ἀνεύρωμεν έτοιμους ἀπαντήσεις εἰς τὴν ὁρθόδοξον γραμματείαν». Εννοεί απαντήσεις με τη μορφή συνταγής ή αυθεντικής και εξουσιαστικής προσταγής ex cathedra, που να καλούν την ανθρώπινη συνείδηση σε αναντίρρητη υπακοή. Η Ορθοδοξία δεν υιοθέτησε ποτέ μια τέτοια αντίληψη και πρακτική και προφανώς δεν θα το πράξει και τώρα.

Όχι βέβαια επειδή δεν έχει αρχές και κανόνες βίου. Βεβαίως έχει. Ταυτόχρονα άμως έχει και βαθύτατο σεβασμό προς την επιστήμη, όταν και η ίδια σέβεται τον εαυτό της, αλλά και προς την ιερότητα και το απαραβίαστο του ανθρώπινου προσώπου, προς την ελευθερία και την ευθύνη του.

Και επιπλέον έχει ανέκαθεν τον δικό της τρόπο να ερμηνεύει και να εφαρμόζει για τα μέλη της κανόνες ηθικής συμπεριφοράς, που περιβάλλονται με το κύρος του αποκεκαλυμμένου λόγου του Θεού και των αποφάσεων Οικουμενικών και άλλων Ιερών Συνόδων ή Πατέρων της Εκκλησίας, αποδεκτών από την εκκλησιαστική συνείδηση. Σημειώσατε, παρακαλώ, τους εν προκειμένω δύο βασικούς όρους: **Ακρίβεια και Οικονομία**.

Εντολές και κανόνες υπάρχουν στην Εκκλησία, για να διευκολύνουν τη διανθρώπινη συμβίωση και τη διαπροσωπική κοινωνία, μάλιστα δε για να διακονούν το μυστήριον της σωτηρίας του ανθρώπου. Αυτό είναι το ύπατο **κριτήριο**.

Ακρίβεια σημαίνει εν προκειμένω αυστηρή τήρηση και εφαρμογή μιας θείας εντολής ή του ενός ή του άλλου Κανόνα του Κανονικού Δικαίου της Εκκλησίας.

Οικονομία είναι η κατά περίπτωση παρέκκλιση από τον Κανόνα, ο οποίος δεν αναφέρεται, αλλά παρακάμπτεται ή του οποίου η εφαρμογή αναστέλλεται, όταν το ύπατο κριτήριο που αναφέρει, υπαγορεύει την κατ' οικονομίαν ενέργεια.

Δυο παραδείγματα:

Ο ιωδαϊκός νόμος επιτάσσει λιθοβολισμό της γυναίκας, που διαπράττει μοιχία. Θυμάστε, φαντάζομαι, το περιστατικό με τη μοιχαλίδα στο ναό των Ιεροσολύμων. Οι νομοφύλακες του Ισραήλ τη σύρουν μπροστά στο Χριστό και του υπενθυμίζουν την επιταγή του νόμου, με πρόθεση να τον παγιδεύσουν. Εκείνος σωπαίνει. Σκύβει και κάτι γράφει με το δάκτυλο στο χώμα.

Σκέπτομαι πως ίσως ήθελε να τους επισημάνει εκείνο που

1. Από το Μήνυμα του Οικ. Πατριάρχου προς το διορθόδοξο διεπιστημονικό συνέδριο (Αρχείο της ΟΑΚ).

2. Αλεξ. Κ. Παπαδερού, Βιοηθική και Υγεία, στον τόμο: KRHTH 2020 - Υγεία, Ορθόδοξης Ακαδημίας Κρήτης - Τμήμα Ιατρικής Πανεπιστημίου Κρήτης (εκδ.), ΟΑΚ - Κολυμπάρι Χανίων 2001, όπου (σελ. 85) προτείνεται, για πρώτη φορά, η ίδρυση στην Κρήτη ενός Ινστιτούτου Βιοηθικής.

έγραψε αργότερα ο Παύλος: «Οτι υπάρχει ιεράρχηση αρχών και κανόνων και χρειάζεται προσοχή. «Τό γαρ γράμμα ἀποκτείνει, τό δέ πνεῦμα ζωοποιεῖ» (Β' Κορ. 3, 6). Οι Γραμματείς και Φαρισαίοι επιμένουν. Ο Χριστός, χωρίς να καταλύει τους νόμους και τους προφήτες (Ματθ. 5, 17), ξεσκεπάζει την υποκρισία και δείχνει στην ανθρώπινη συνείδηση την κατ' οικονομίαν επιείκεια: «Ο ἀναμάρτητος ὑμῶν πρώτος βαλέτω λίθον ἐπ' αὐτῆν!» (Ιωάν. 8, 1-11).

Το δεύτερο παράδειγμα:

Από τα πρώτα χριστιανικά χρόνια επεκράτησε η αντίληψη, ότι μια γυναίκα, που συνειδήτα και εκ προθέσεως αποβάλλει «τόν καρπόν τῆς κοιλίας αὐτῆς», διαπράττει φόνο και της επιβάλλεται η διαβίσιος αποχή από τη θεία Κοινωνία - δηλαδή το βαρύτερο των εκκλησιαστικών επιτιμιών. Αυτή είναι η κατ' ακρίβειαν εφαρμογή του κανόνα. Ο Μέγας Βασιλεὺς αντιπροτείνει την αντιμετώπιση μιας τέτοιας περίπτωσης κατ' οικονομίαν. Γράφει: Ας μην επεκτείνουμε την περίοδο της μετάνοιας της μέχρι τον θάνατο. Η θεραπεία [της γυναίκας που αμάρτησε] ας μην ορίζεται από τον χρόνο, αλλά από το είδος [την ποιότητα, την ειλικρίνεια και το βάθος] της μετάνοιας.

Πολλά από τα νέα βιοϊατρικά δεδομένα προκαλούν απορίες, αστοχίες, φοβίες. Δεν εννοώ μόνον κάποιες «ζαβολιές» του Παναγιώτη Ζαβού. Τα Εργαστήρια διαχέουν στην παγκόσμια κοινωνία πληροφορίες, πολλές από τις οποίες δημιουργούν ένα κλίμα μετεραισιοδίαις, άλλες σύγχυση, βασανιστικά διλήμματα, ενίστε και ψευδοδιλήμματα. Θα χρειασθεί βαθειά περισυλλογή, υπεύθυνη ενημέρωση και πολύς διάλογος για κατανόηση και διάκριση των ορίων του κατ' ακρίβειαν και του κατ' οικονομίαν στα βιοθητικά διλήμματα. Και μάλιστα όχι μόνο στον χώρο της Εκκλησίας, αλλά και της παιδείας εν γένει, του οικογενειακού βίου, ακόμη και της θέσπισης και εφαρμογής νόμων από την Πολιτεία και τη Δικαιοσύνη.

Προσωπικά έχω την αίσθηση, ότι σ' αυτή την τόσο μεταβατική φάση των βιοτεχνολογικών αναστατώσεων η Εκκλησία θα διακονήσει αποτελεσματικότερα τον άνθρωπο, αν δεν περιχαρακωθεί στην κατ' επίφασιν ασφάλεια του κατ' ακρίβειαν, αλλ' εάν αφήσει χώρο στο κατ' οικονομίαν, εναποθέτουσα τα διλήμματα στη χάρη και την πρόνοια του Θεού και στηρίζοντας τον ερευνητή για μια υπεύθυνη στάση στην αναπόφευκτη γι' αυτόν περιπέτεια της επιστημονικής αναζήτησης.

Γνωρίζω πόσον παράρκημνη είναι αυτή η θέση μου. Γνωρίζω επίσης, ότι δεν ανέχεται αμφισβήτηση το γεγονός, πως η απάντηση σε πολλά βιοθητικά ζητήματα εξαρτάται σε σχετικό ή και απόλυτο βαθμό από την απάντηση που δίδουμε σε άλλα θεμελιώδη ερωτήματα. Πρώτιστα στο ερώτημα περί Θεού. Γιατί από αυτό εξαρτάται σε μέγιστο βαθμό η απάντηση στο:

- «Τί ἔστιν ἄνθρωπος;»
- Τί θάνατος;
- Τί εκείθεν του θανάτου;

- Ποιά η τιμή της σωματικότητας για όποιους αποδέχονται, ότι «τὸ σῶμα ὑμῶν ναός τοῦ ἐν ὑμῖν ἀγίου Πνεύματος ἐστίν» (Α' Κορ. 6, 19);

- Ποιά η αξία και ποιό το νόημα της ανθρώπινης ζωής, ποιό το «τέλος», η έσχατη προοπτική και αποκαραδοκία της;

Οι πρωτότριτες δυνατότητες που μας παρέχουν σημερα οι βιοϊατρικές επιστήμες και τεχνικές, σε συνδυασμό με τις διλημματικές καταστάσεις που δημιουργούν, δίδουν ιδιαίτερη επικαιρότητα σε κείνο που έγραψε ο Απόστολος Παύλος προς τους Χριστιανούς της Κορίνθου:

«Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ πάντα συμφέρει. Πάντα μοι ἔξεστιν, ἀλλ' οὐ ἔγω ἔξινσιασθήσομαι ὑπό τίνος» (Α' Κορ. 6, 12).

Το έξεστιν αναφέρεται στο επιτρεπτόν, στη δυνατότητα και εξουσία να κάνω κάτι, το συμφέρει στην κρίση, την επιλογή, την απόφαση, η οποία βεβαιώνει τόσο την ελευθερία, όσο και την ευθύνη.

Χρειάζεται υψηλός βαθμός γνώσης, αλλά και διακριτικής ευαισθησίας, προκειμένου να απαντάται κάθε φορά τότε επιτρέπεται, τί συμφέρει, ποιά είναι τα όρια της ανθρώπινης ελευθερίας και ποιοι οι κίνδυνοι κατεξουσιασμού του ανθρώπου από απατηλές υποσχέσεις, από εξαρτησιογόνες ουσίες ή εξαρτησιογόνες ιδέες.

***

Στο τελευταίο μέρος της εισήγησής μου σας καλώ να παρατηρήσουμε μαζί μια ιδιαίτερα αγαπητή σε μένα παράσταση από τη βυζαντινή αγιογραφία, αφού θυμηθούμε προηγουμένως τη σχετική βιβλική διήγηση από το βιβλίο της Γενέσεως.

Σύμφωνα με την Αγία Γραφή, η ονοματοδοσία είναι μέρος της θείας Δημιουργίας. Συνοψίζω:

Είπεν ο Θεός: «Γενεθήτω φῶς καὶ ἐγένετο φῶς... Καὶ ἐκάλεσεν ὁ Θεός τὸ φῶς ἡμέραν καὶ τὸ σκότος ἐκάλεσεν νύκτα...»

Ομοίως ονομάζει ο Θεός το στερέωμα ουρανόν, την Ήρα γην και τα συστήματα των υδάτων θάλασσας.

Δημιουργεί λοιπόν ο Θεός και δίδει ονόματα: Φως, σκότος, ημέρα, νύκτα, ουρανός, γη, θάλασσα.

Στη συνέχεια (από τον 11^ο στίχο του πρώτου κεφαλαίου της Γενέσεως) ο Θεός δημιουργεί, αλλά δεν ονομάζει:

«Καὶ εἶπεν ὁ Θεός, βλαστησάτω ἡ γῆ βοτάνην χόρτου... καὶ ἔντον κάρπιμον» και «ἔξαγαγέτω τά ὑδατα ἐρπετά ψυχῶν ζωσῶν καὶ πετεινά».

Είπεν ο Θεός ακόμη: «ἔξαγαγέτω ἡ γῆ τετράποδα καὶ ἐρπετά καὶ θηρία». Άλλα δεν τα ονόμασε.

Και ἐπλασε τον Αδάμ [που σημαίνει άνθρωπος –και κατ' επέκταση το ανθρώπινο γένος] και τον εγκατέστησε στον παράδεισο, «έργαζεσθαι αὐτὸν και φυλάσσειν» (2, 15).

Σε αυτό το εργάζεσθαι και φυλάσσειν εκφράζεται η αγάπη και συνοψίζεται η μεγάλη τιμή του Θεού προς τον άνθρωπο και η υψηλή του αποστολή:

Ο άνθρωπος καλείται να λειτουργεί ως συνεργός του Θεού, τώρα μεν στην περαιτέρω ζωή της Δημιουργίας, αργότερα δε να είναι συνεργός του Θεού στο μέγα μυστήριον της σωτηρίας, όπως θα διδάξει ο Απόστολος Παύλος (Α' Κορ. 3, 9). Όσα εποιήσει ο Θεός είναι «καλά λίαν». Λείπουν όμως τα ονόματα. Και τί γίνεται; Ο Θεός οδηγεί τα θηρία του αγρού και πάντα τα πετεινά του ουρανού προς τον Αδάμ, «ἰδεῖν τί καλέσει αὐτά. Καὶ παν δὲ ἐάν ἐκάλεσεν αὐτόν Ἀδάμ... τούτο δομα αὐτῷ» (Γεν. 2, 19).

Η βυζαντινή αγιογραφία έχει αποδόσει θαυμάτια την εξόχως στημαντική αυτή δωρεά και εξουσιοδότηση του Θεού προς τον άνθρωπο.

Το όνομα και η ονοματοδοσία είναι μια εξόχως υπεύθυνη υπόθεση. Ας θυμηθούμε εδώ δύο προσδιορισμούς της έννοιας σοφία - παιδεία:

- Η Παλαιά Διαθήκη λέγει: «Ἀρχὴ σοφίας φόβος Θεοῦ» (Παροιμ. 1, 7) ή «φόβος Κυρίου» (Παροιμ. 9, 10).

- Η ελληνική σκέψη είπε το γνωστό: «Ἀρχὴ παιδεύσεως ὀνομάτων ἐπίσκεψης» ή «ἐπίστασις». Και είναι γνωστό πως ο Κρατύλος του Πλάτωνα δεν είναι το μόνο κείμενο, που βεβαιώνει την εμμονή των Ελλήνων στην ακριβολογία περί τα ονόματα.

Στην ουσία πρόκειται για συγκλίνουσα επίγνωση του ότι όποιος γνωρίζει το περιεχόμενο του ονόματος του Θεού δεν μπορεί να διακατέχεται από την αφροσύνη του... αθεόφοβου, ενώ όποιος έχει επίγνωση της ουσίας των οντών, βλέπει μέσ' αυτών τη δόξα του Θεού.

Οι ερμηνεύτες των Γραφών βλέπουν συνήθως στην παραπάνω σκηνή την επιβεβαίωση της κ υ ρ ι α ρ χ ί α σ του ανθρώπου που επί των λοιπών δημιουργημάτων. Εγώ θεωρώ, ότι είναι σύμφωνο με το πνεύμα της πατερικής και μεταγενέστερης ορθόδοξης θεολογίας το να ερμηνεύσουμε την παραπάνω ονοματοδο-

σία των όντων από τον Αδάμ ως διαρκή εντολή του Θεού προς τον άνθρωπο, να ερευνά την ουσία των όντων, ώστε να είναι σε θέση, να ταυτίζει πράγματα και ονόματα, επιπλέον δε να απελευθερώνει και να ενεργοποιεί εις διακονίαν του ανθρώπου όσες δυνατότητες έχει εναποθέσει ο Θεός στη φύση. Και, ως «ιερέας της Δημιουργίας», να το κάνει με ευχαριστία, με σέβας και με την ταπείνωση εκείνη, που διασώζει τον άνθρωπο από την ύβρι, από την υπέρβαση των ορίων του.

Η καλώς νοούμενη και βιούμενη Ορθοδοξία συνοδεύει λοιπόν και ευλογεί τον άνθρωπο που στέκεται με δέος μπροστά στο μυστήριο της θείας Δημιουργίας και οδεύει προς την αλήθεια των όντων με επιμέλεια, εντιμότητα, υπευθυνότητα, γρήγορον νουν, σώφρωνα λογισμόν και καρδίαν νήφουσαν, για να χρησιμοποιήσω μια υμνολογική διατύπωση. Κάθε πρόσκομμα σ' αυτή την ερευνητική πορεία είναι ξένο προς την Ορθοδοξία, όπως και κάθε ανασχετικός φραγμός ή προληπτικός έλεγχος της επιστήμης.

Η έρευνα έχει ταυτοποιήσει και ονοματοδοτήσει μέχρι σήμερα πάμπολλα όντα και φαινόμενα του υλικού και πνευματικού κόσμου. Όπως ακούσαμε το πρωτ [από τον κ. Σαββάκη], υπάρχουν ακόμη πολλές μυριάδες, που θα έλεγα πως είναι... «αβάπτιστα».

Κοιτάξτε, παρακαλώ, ξανά την παράσταση. Και φαντασθείτε ολόκληρο το μικρόκοσμο και το μακρόκοσμο και τα μύρια τόσα ανώνυμα, που συνεχίζουν να προσέρχονται στον άνθρωπο

και μάλιστα στον επιστήμονα, τον ερευνητή, τον δάσκαλο και να ζητούν το όνομά τους, την αλήθεια για την υπόσταση, την ταυτότητα και το νόημα της υπάρξεώς τους!

Στο αίτημα τούτο απαντά σήμερα η έρευνα με όλιγιαδεις ρυθμούς. Με κάθε βήμα της όμως δεν προσεγγίζει το τέλος της πορείας, αλλά μάλλον την αρχή ενός νέου πεδίου, εκτεινόμενου προς το αχανές του αγνώστου. Θα ήθελα γι' αυτό να κλείσω με τα λόγια ενός μεγάλου διανοητή του 4ου αιώνα, του Αγίου Γρηγορίου του Νύσσης:

Φαντασθείτε, γράφει, να υπάρχει στα όρια της κτίσεως «πέτρα τις λεία και ἀπότομος, ἐν ἔρυθρῳ τῷ σχῆματι, εἰς ἀπειρον μήκος κατατεινομένη καὶ εἰς βάθος τι ἀχανές καταπλιπουσα». Καί διαλογισθείτε, συνεχίζει, την κατάσταση του ανθρώπου εκείνου, ο οποίος, έχοντας ξεπεράσει το ένα μετά το άλλο «τά γινωσκόμενα πάντα», φθάνει στο τέλος αυτής της «ἀκρωρείας». Προσπαθεί «τῷ ἄκρῳ τῷ ποδί» νά βρει ένα υπόβαθρο, αλλά δεν βρίσκει. Απλώνει το χέρι να βρει ένα στήριγμα, αλλά δεν το κατορθώνει. Καί τότε η ψυχή του συνειδητοποιεί με φρίκη, ότι προσήγγισε τα όρια «τῆς ἀδιαστάτου φύσεως... οὐκ ἔχουσα δέ ὁ περιαδράξηται, οὐ τόπον, οὐ χρόνον, οὐ μέτρον, οὐκ ἄλλο τι τοιούτον οὐδέν... ἀλλὰ πανταχόθεν... ἀπολισθαίνουσα, ίλιγγια τε καὶ ἀμηχανεῖ καὶ πάλιν πρός τό συγγενές ἐπιστρέφει [δῆλαδή προς το θείον]... καὶ γίνεται τότε καιρός τοῦ σιγᾶν!»

Αυτό ισχύει πρώτ' απ' όλα γιά μένα, τώρα!

Με «γρήγορον νοῦν, σώφρονα λογισμόν, καρδίαν νήφουσαν»¹.

Σε μια διευκρίνηση και σε ένα θεολογικό σχόλιο θα περιορισθεί ο δικός μου χαιρετισμός σεβασμού, αγάπης, ευγνωμοσύνης και εορτών ευχών.

Η διευκρίνηση – για όσους τυχόν διερωτώνται, γιατί και η Ορθόδοξη Ακαδημία Κρήτης δεν έσπευσε να διοργανώσει αποχαιρετιστήρια τελετή.

Ο λόγος είναι απλός:

Ο Σεβασμιώτατος, αποχωρώντας αυτοπροαιρέτως από την ενεργό ποιμαντορία, θέτει ένα ακόμη όριον ευθύνης, που δύσκολα θα αγνοείται στο μέλλον. Αυτή όμως η απόφασή του δεν συνεπάγεται αυτομάτως και αποχώρηση από την προεδρία της Ορθόδοξου Ακαδημίας. Οταν εκείνος κρίνει τούτο αναγκαίο, θα γίνουν ασφαλώς τα πρέποντα.

Το σχόλιο: Στο σεπτό Μήνυμά του ο Παναγιώτατος Οικουμενικός Πατριάρχης, όπως ακούσαμε στην αρχή, εχάραξε το εκκλησιαστικό πλαίσιο, εντός του οποίου επιβάλλεται να κρίνεται και να αποτιμάται κάθε πράξη και απόφαση του επισκόπου της Εκκλησίας, του κάθε επισκόπου. Τα όποια ανθρώπινα, τα όποια κοσμικά κριτήρια, όσο σημαντικά και αν είναι – και είναι στη συγκεκριμένη περίπτωση καταδήλως σημαντικότατα οφείλουν να υποτάσσονται στο ένα και μοναδικό κριτήριο, το ύπατο πάντων: Στο πώς και πόσον διακονείται το μέγα μυστήριον της σωτηρίας, όπως επανειλημμένα έχει τονίσει ο ίδιος ο Σεβασμιώτατος. Φρόνιμο κρίνω, γι' αυτό, και αναγκαίο, να υπενθυμίσω τη σχετική παραγγελία του Αποστόλου Παύλου (Α' Κορ. 3, 9 – 18): Εμείς [οι Απόστολοι, εννοεί, – και άρα και οι επίσκοποι] είμαστε συνεργάτες στην υπηρεσία του Θεού.

Εσείς [οι πιστοί άνθρωποι, είστε] το ...οικοδόμημα του Θεού, ναός του Θεού άγιος... Λοιπόν, ο καθένας – και μάλιστα ο επίσκοπος – ας προσέχει πώς χτίζει [δεν εννοεί ασφαλώς ο θείος Παύλος υλικά οικοδομήματα, χωρίς βέβαια να υποτιμά και αυτά. Εννοεί το οικοδόμημα που λέγεται ΕΚΚΛΗΣΙΑ, μέσα στο οποίον τελεσιουργείται το μυστήριον της σωτηρίας]. Και συνεχίζει:

Αν κάποιοι χτίζουν... με χρυσάφι ή ασήμι ή πολύτιμα πετράδια, με ξύλα, χορτάρι ή όχυρο, η δουλειά του καθενός θα φανεί... . Κανένας, λοιπόν, ας μην ξεγελάει τον εαυτό του... Αυτά παραγγέλλει ο θείος Παύλος.

Σεβασμιώτατε πατέρα μας:

Κάποτε γράψατε πως ο Χριστός σημάδεψε την Κρήτη. Εμείς ομολογούμε ευγνωμόνως: Με το Σώμα, με το Αίμα και το Πνεύμα του Χριστού ο Ειρηναίος σημάδεψε τον τόπο του, την εποχή του και προπαντός τις ψυχές μας.

Μέσω δε της Ορθόδοξου Ακαδημίας άγγιξε και τις ψυχές μυριάδων άλλων ανθρώπων και μάλιστα διανοημένων, σύμφωνα με τον ανέκαθεν διακαή πόθο του. Ανθρώπων δικών μας και ξένων, ομοδόξων και ετεροδόξων, ομοθρήσκων και ετεροθρήσκων, πιστών και ταλαντευομένων περι τα θεία. Οικοδόμησε ο Ειρηναίος με «γρήγορον νοῦν, σώφρονα λογισμόν, καρδίαν νήφουσαν».

Ευχαριστούμε τον Θεό, γιατί μας χαρισε «τοιούτον ὄρχιερέα» επί έτη πολλά. Και ευχαριστούμε τον Σεβασμιώτων για όσα οικοδόμησε. Ευχόμεθα δε να συνεχίσει να οικοδομεί κατά την προσταγή του Παύλου και το θέλημα του Θεού.

1. Προσφώνηση του Γεν. Διευθυντού της ΟΑΚ Αλεξ. Κ. Παπαδερού κατά την πάνδημη τελετή αποχαιρετισμού του αποχωρούντος από την ενεργό ποιμαντορία Μητροπολίτου Κισάμου και Σελίνου Ειρηναίου (Καστέλλι, 22 Αυγ. 2005).

ΤΙ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
Χαιρετισμός του Αλεξάνδρου Κ. Παπαδερού
στο ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ ΚΡΗΤΗΣ

Κυρίες και κύριοι σύνεδροι,
αγαπητοί φίλοι!

Αποφεύγω άλλες προσφωνήσεις για δυό λόγους.

Πρώτον, επειδή πιστεύω, ότι σεβασμός προς ένα ακροατήριο, σημαίνει, μεταξύ άλλων, και σεβασμό του χρόνου, που στα συνέδρια είναι συνήθως περιορισμένος.

Δεύτερον και κυρίως: Γιατί θέλω να αποφύγω παραλείψεις και σφάλματα. Θα προσέξατε χθες, πόσα πολλά έγιναν κατά τις προσφωνήσεις. Μερικά μάλιστα πολύ χαρακτηριστικά. Πολλοί μπερδεύονται με τους εκκλησιαστικούς τίτλους. Ένας ομιλητής μάλιστα προήγαγε τον Βοηθό Επίσκοπο σε Πατριάρχη, προσφωνώντας τον ως...Μακαρώτατον! Μακάρι να ήταν προφητικό το λάθος, αφού μάλιστα η Κρήτη αναδεικνύει Πατριάρχες και υπάρχει και πατριαρχικός Θρόνος προς πλήρωση! [Ιεροσολύμων τότε].

Επειδή όλοι πάσχουμε σε θέματα εθιμοτυπίας, προτίνω να αποδεχθούμε την ακόλουθη πρακτική και να την καθιερώσουμε σιγά-σιγά. Δηλαδή: Αναλυτική προσφώνηση να κάνει κατά την έναρξη μόνον εκείνος, που έχει την πρωτοβουλία και την ευθύνη ενός συνεδρίου. Όλοι οι άλλοι να αρκούνται σε συνοπτική προσφώνηση, κατά την κρίση τους και την περίσταση.

Επί του θέματος του Συνεδρίου τώρα.

Μεταφέρω, κατ' αρχήν, την ευχή του Προέδρου της Ορθοδόξου Ακαδημίας Κρήτης Σεβασμ. Μητροπολίτου Κισάμου και Σελίνου κ. Ειρηναίου και τα συγχαρητήριά του, που είναι και δικά μου, προς τον Γενικό Γραμματέα της Περιφέρειας Κρήτης κ. Σεραφείμ Τσόκα και τους συνεργάτες του για τη διοργάνωση του συνεδρίου.

Μιλώντας από τη σκοπιά της Ορθοδόξου Ακαδημίας Κρήτης, θα ήθελα να υπενθυμίσω, ότι πριν από χρόνια ο Καθηγητής Φώτης Καφάτος, σε σχετικό δημοσίευμά του, μιλούσε για τα πρώτα «δεντρύλλια» που έπρεπε, κατά τη γνώμη του, να είναι υπόθεση και αντικείμενο φροντίδας όλης της Κρήτης. Αυτά, έγγραφε τότε, είναι η Ορθόδοξη Ακαδημία, το Πανεπιστήμιο και το ITE (Διάλογοι Καταλλαγής 3/1986, 22). Ευτυχώς, αυτά ρίζωσαν και καρπίζουν. Ακολούθησαν και άλλα. Χρειάζονται περισσότερα και καλύτερα. Θα θεωρούσα σημαντικό άνοιγμα προς το μέλλον της Κρήτης μια τολμηρή ίσως, πλην παντελώς αναγκαία επιλογή και απόφαση του Συνεδρίου: Στις προτάσεις του να δώσει την πρώτη και σαφώς διακριτή θέση στα θέματα Παιδείας – με την ευρύτατη έννοια του όρου, που περιλαμβάνει και τη διαβίου μάθηση, καθώς και την έρευνα. Είναι ο ασφαλέστερος δρόμος προς ένα μέλλον της Κρήτης, άξιο του παρελθόντος της και των ανθρώπων της.

Ένα δεύτερο, καίριο αναπτυξιακό ζήτημα είναι το **κριτήριο της προοπτικής**. Γνωρίζετε ίσως το πρόγραμμα της Ορθοδόξου Ακαδημίας, που φέρει τον τίτλο «ΚΡΗΤΗ 2020». Το αρχίσαμε το 1990 και θέσαμε ως προοπτική

την Κρήτη του 2020. Ερωτάται: Με ποιό βάθος χρόνου προγραμματίζουμε και αποφασίζουμε; Αμφιβάλλει κανείς, ότι τα προβλήματα της Εθνικής Οδού π.χ. θα ήταν πολύ λιγότερα, εάν ο προγραμματισμός και η εκτέλεση δεν είχαν βασισθεί στον παραλογισμό του «άρπα, κόλλα» και του «ό, τι προλάβουμε»;

Συνεδριακός τουρισμός: Με την πείρα της διοργάνωσης 1.850 περίπου συνεδρίων, που έχουμε οργανώσει ήδη στην Ορθόδοξη Ακαδημία, τα μισά και πλέον από τα οποία ήταν διεθνή, μπορώ με πλήρη αίσθηση ευθύνης να βεβαιώσω τους συνέδρους, ότι η Κρήτη έχει σοβαρές προοπτικές περαιτέρω ανάπτυξης σε αυτόν τον τομέα. Υπό προϋποθέσεις όμως. Προτείνω, λοιπόν, στην Περιφέρεια τη διοργάνωση ιδιαίτερου συνεδρίου, ύστερα από ειδική μελέτη και προετοιμασία, προκειμένου να συζητηθούν και να αποφασισθούν τα αναγκαία.

Προοπτικές έχει επίσης στην Κρήτη ο **μορφωτικός** και **προσκυνηματικός** τουρισμός. Επί χρόνια γίνεται λόγος γι' αυτόν στην Ελλάδα, δεν λαμβάνεται όμως καμιά σοβαρή μέριμνα. Και αυτό, παρά το ότι είναι, νομίζω, ο ασφαλέστερος τρόπος, να αξιοποιήσει η Κρήτη την πνευματική και πολιτισμική της κληρονομιά.

Τίποτε σοβαρό όμως δεν μπορεί να γίνει στον τομέα αυτό, χωρίς την ενεργό σύμπραξη της Εκκλησίας, η οποία πρέπει να εκτιμήσει σωστά το ενδιαφέρον των τουριστών, να λάβει η ίδια τα αναγκαία μέτρα –ιδίως στα Μοναστήρια-, αλλά και να βοηθηθεί στην επιτέλεση της ειδικής αυτής αποστολής.

Σημειώνω, τέλος, το πρόβλημα του **φυσικού περιβάλλοντος**. Προ καιρού μού είπε ένας Υπουργός μεγάλης ευρωπαϊκής χώρας: Έχετε ένα εξαισίσιο περιβάλλον. Αν δεν το προφυλάξετε και δεν το αναδείξετε, υπάρχει και σε άλλα μέρη του κόσμου φυσικό κάλλος. Με άλλα λόγια: «Έχει κι' αλλού πορτοκαλιές!...».

Μια τελευταία πρόταση, Κύριε Γενικέ Γραμματέα:

Θεωρώ επειγόντως αναγκαίο, να συγκαλέσετε ένα συμπληρωματικό συνέδριο που θα καλύψει το θέμα:
ΤΙ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ!

Ούτε στο **τί είναι ανάπτυξη** έχουμε συμφωνήσει, φοβούμαι. Πρέπει όμως να συμφωνήσουμε και στο **τι από αυτά που υπάρχουν στην Κρήτη**, π.χ. ως νοοτροπία, κι αυτά που γίνονται στο νησί, δεν μπορούν να θεωρηθούν ως ανάπτυξη. Και είναι πολλά. Πάμπολλα! Το συνέδριο που πραγματοποιήσαμε υπό την αιγίδα της Ι. Συνόδου αρχές Μαρτίου για το φοβερό πρόβλημα των **ναρκωτικών**, επεσήμανε π.χ. με έμφαση το πρόβλημα της **χασισοκαλλιέργειας** στην Κρήτη. Ερώτημα: **Θα αποδεχθούμε, ως ανάπτυξη του τόπου την καλλιέργεια φυτών του θανάτου;**

Ευχαριστώντας, κ. Γενικέ, για την πρόσκληση συμμετοχής στο συνέδριο, εύχομαι να προκύψουν από αυτό αποφάσεις και δράσεις, που θα επιτρέψουν στους Κρήτες των επόμενων γενεών, να είναι περήφανοι και ευγνώμονες, για όσα προγραμματίζουμε σήμερα!

Επισκέψεις/Φιλοξενίες

- Ο *Ruediger Noll*, Αναπλ. Γεν. Γραμματέας του Συμβουλίου Ευρωπαϊκών Εκκλησιών και Διευθυντής της Υπηρεσίας «Εκκλησία και Κοινωνία» με έδρα τις Βρυξέλλες.
- Η *Maria Mposuntrogianni*, Υπουργός Διακυβερνητικών Υποθέσεων και Δημοκρατικής Ανανέωσης του Οντάριο,
- Η *Karin Anderson* από τη Σουηδία με την οικογένειά της.
- Η *Meropet Parbērēt*, Δ/ντρια Εκκλησιαστικής Διοικήσεως του Υπ. Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, με τον σύζυγό της.
- Ο Θεοφίλ. Επίσκοπος Θερμών Δημήτριος.
- Ο Θεοφίλ. Επίσκοπος Λεύκης Ευμένιος και ο αιδεσιμολ. *Tηλέμαχος Margaritēs* με την πρεσβυτέρα *Niki* από την I. Μητρόπολη Γερμανίας.
- Η *Dorle Eisenmann*. Ως Γραμματέας πρόσφερε πολύτιμες υπηρεσίες κατά τα πρώτα χρόνια λειτουργίας της Ακαδημίας.

Ο Ruediger Noll

Ο Σεβασμ. Μητροπολίτης Παναμά στην Ορθόδοξο Ακαδημία

Την Ορθόδοξο Ακαδημία Κρήτης επισκέφθηκε ο Σεβασμ. Μητροπολίτης Παναμά Αθηναγόρας, συνοδευόμενος από τον Σεβασμ. Μητροπολίτη Κυδωνίας και Αποκορώνου Ειρηναίον, εκπρόσωπον της I. Συνόδου της Εκκλησίας Κρήτης στο Διοικ. Συμβούλιο του Ιδρύματος. Ο Σεβασμ. Παναμά ενημερώθηκε για το έργο της Ορθοδόξου Ακαδημίας. Ζήτησε τη βοήθεια του Εργαστηρίου Αγιογραφίας της ΟΑΚ για την εκπαίδευση Αγιογράφων από τη Λατινική Αμερική. Συζητήθηκε επίσης το θέμα ιδρύσεως Ορθοδόξου Θεολογικής Σχολής στην Κούβα (ένας από τους καρπούς της εκεί επισκέψεως του Παναγιωτάτου Οικουμενικού Πατριάρχου Βαρθολομαίου). Ο Σεβασμιώτατος παρέλαβε το βιβλίο του Αλεξ. Παπαδερού, ΕΛΛΗΝ ΛΟΓΟΣ, το οποίο έχει γραφεί με σκοπό, να ενθαρρύνει αλλοδαπούς στη σπουδή της ελληνικής γλώσσας. Είναι γραμμένο στα Ελληνικά (Αρχαία - Νέα), Αγγλικά, Γαλλικά, Γερμανικά και Ρωσικά. Ο Σεβασμιώτατος θα εξετάσει τη δυνατότητα προσθήκης και της Ισπανικής, προκειμένου να διευκολυνθούν οι μελλοντικοί φοιτητές της ως άνω Σχολής.

Για ανάλογους σκοπούς ζήτησε το ίδιο βιβλίο και ο Σεβασμ. Μητροπολίτης Καμπάλας Ιωνάς (Ουγκάντα), που επισκέφθηκε αυτές τις μέρες τα Χανιά.

Οι πρυτανικές Αρχές του Πολυτεχνείου στην ΟΑΚ

Η Ορθόδοξος Ακαδημία Κρήτης υποδέχθηκε τις νέες Πρυτανικές Αρχές του Πολυτεχνείου Κρήτης, προκειμένου να εκφράσει τα συγχαρητήρια του Ιδρύματος για την επάξια εκλογή τους, να ευχηθεί επιτυχία στην εκτέλεση των καθηκόντων τους και να επαναβεβαιώσει το ενδιαφέρον της Ακαδημίας για την εν γένει προαγωγή του αινιγμάτου αυτού εκπαιδευτικού και επιστημονικού Ιδρύματος του τόπου μας. (Στη φωτογραφία από δεξιά): Ο Γεν. Διευθυντής της ΟΑΚ διεβίβασε στον Πρύτανη Ιωακείμ Γρυσπολάκη και στους Αντιπρυτάνεις Νικ. Βαρότση και Μιχ. Πατεράκη την ευχή του Προέδρου της ΟΑΚ Σεβασμ. Μητροπολίτου πρ. Κισάμου και Σελίνου Ειρηναίου, των λοιπών μελών του Διοικ. Συμβουλίου και των συνεργατών της ΟΑΚ και εξήρε το έργο που επιτελεί το Πολυτεχνείο Κρήτης. Επίσης ενημέρωσε τους υψηλούς προσκεκλημένους για τις δραστηριότητες της Ακαδημίας. Ο Πρύτανης και οι Αντιπρυτάνεις ευχαρίστησαν για την υποδοχή και εβεβαίωσαν, ότι και το Πολυτεχνείο επιθυμεί την ευρύτερη συνεργασία με την Ορθόδοξη Ακαδημία και τους λοιπούς φορείς του τόπου, η προκοπή του οποίου αποτελεί κοινό καθήκον.

Οι χαρές μας

Στις 4. Σεπτεμβρίου ο Σεβασμ. Κυδωνίας και Αποκορώνου Ειρηναίος ευλόγησε στον I. Νάο Ευαγγελιστρίας Χανίων το μυστήριο του Γάμου των συνεργατών μας Γαρύφαλλου Καλογεράκη και Κωνσταντίνας Στεφανάκη.

Οι καλύτερες ευχές μας τους συνοδεύουν στην καινούρια φάση της ζωής τους.

Εμπλουτισμός της Βιβλιοθήκης

Η Βιβλιοθήκη της Ορθοδόξου Ακαδημίας εμπλουτίσθηκε πρόσφατα με αξιόλογα βιβλία, που μας πρόσφερε ο Εμμανουήλ Μιχ. Κοντεκάκης (καταγόμενος από τα Καμάρια Σελίνου), προερχόμενα από τη δική του βιβλιοθήκη, αλλά και από εκείνη του αδελφού του αειμνήστου Ιερομονάχου Αρχιμ. Αγλαΐου, αδελφού της I. Μονής Γωνιάς. Ευχαριστούμε τον ευγενή δωρητή, καθώς και τους αδελφούς Μπομπλάκη, το Πρακτορείο των οποίων μετέφερε τα βιβλία δωρεάν από την Αθήνα στην ΟΑΚ.

Ο Εμμ. Κοντεκάκης

Πένθη

- * Σοφία Τζατζάνη-Μαρκατάτου (30-6-2005), θυγατέρα του σεβάσμιου ιερέα Αλέξανδρου Τζατζάνη, η περίπου αιωνόβια δασκάλα του Σελίνου. Με τη συχνή παρουσία της σε εκδηλώσεις της ΟΑΚ διαμόρφωνε ευάρεστο κλίμα προσήνιας και αισιοδοξίας.
- * Στις 16. Αυγούστου δολοφονήθηκε ο Frère Roger Schutz, ο άνθρωπος που ηγήθηκε της χριστιανικής κοινότητας του Ταιζέ και την ανέδειξε σε παγκόσμιο κέντρο σύναξης και πνευματικής ανατροφοδότησης νέων ανθρώπων. Μετέχουμε στο πένθος της Αδελφότητας Ταιζέ και ευχόμεθα να συνεχίσει απρόσκοπτα το έργο της (πρβλ. Διάλ. Καταλλαγής 23-24/1991, σελ. 190).
- * Λίγο πριν κλείσει έναν αιώνα ζωής απεβίωσε τον περασμένο Απρίλιο στη Γερμανία ο Friedrich Heyer. Διευθυντής της Ευαγ. Ακαδημίας του Seegeberg και αργότερα Καθηγητής στο Πανεπιστήμιο της Χαϊδελβέργης, ο Friedrich Heyer υπήρξε από την αρχή θερμός συμπαραστάτης στο έργο της ΟΑΚ. Έλαβε μέρος ήδη στο τρίτο συνέδριο μας με θέμα «Θεός και Ιστορία» (7-8 Σεπτ. 1968), καθώς και σε άλλα συνέδρια αργότερα. Οι έρευνές του επικεντρώθηκαν κυρίως στην Ιστορία των Αρχαίων Ανατολικών Εκκλησιών. Τελευταία ένδειξη των δεσμών του με την ΟΑΚ υπήρξε η δωρεά στημαντικού αριθμού πολύτιμων συγγραμμάτων στη Βιβλιοθήκη του Ιδρύματος.

Την ώρα που οι ηγέτες της ΕΕ αντιδικούσαν για την έναρξη ή μη ενταξιακών διαπραγματεύσεων με την Τουρκία, πάνω από την Ευρώπη μια έκλειψη θύμιζε την Ημισέληνο. **Τίς ο οιωνός;**

Και πώς ανέχεται η ΕΕ αναιδέστατες συμπεριφορές, όπως εκείνη της γείτονος μουσουλμανικής χώρας, να θέλει να αποφασίζει εκείνη, αν η Ευρώπη θα είναι ή όχι μια «χριστιανική λέσχη» και αν είναι ή όχι Οικουμενικό το Πατριαρχείον Κωνσταντινουπόλεως;

Δωρεές

- Μίνως Τζανακάκης εις μνήμην Κων/νου Κυριακόπουλου και Ελένης Γωνιωτάκη 200 €
- Ανδρέας Πατεράκης 20€
- Εμμ. Χρονάκης 30 €
- Νικ. Μαραγκουδάκης 50 €

Ευχαριστούμε και από τη θέση αυτή τους παραπάνω φίλους του Ιδρύματος, καθώς και όσους ευαρεστήθηκαν να προσφέρουν διάφορα είδη για το πανυγήρι στον I. ναό της Μεταμορφώσεως του Χριστού, στο EKN.

ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΟΑΚ 2004

ΕΣΟΔΑ

Τακτικά: 507.155,27
Έκτακτα: 121.124,93

Σύνολο: 628.280,20

ΕΞΟΔΑ

Τακτικά: 594.978,46
Έκτακτα: -----

Σύνολο: 594.978,46

Πλεόνασμα: 33.301,74

ΔΙΑΛΟΓΟΙ ΚΑΤΑΛΛΑΓΗΣ

Τριμηνιαίο περιοδικό
ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΚΡΗΤΗΣ

73006 Κολυμπάρι-Χανιά

Τηλ.: 2824022245 - Fax: 2824022060

E-mail: oac@otenet.gr

www.oac.gr

ISSN 1105-7017

Κωδικός: 3532

Εκδότης - Δ/ντής Συντάξεως:
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΠΑΠΑΔΕΡΟΣ

Γραφικές Τέχνες ΓΕΩΡΒΑΣΑΚΗΣ Ο.Ε.
Χανιά - Τηλ.: 2821092482

Ετήσια συνδρομή: Εσωτερικού € 10 - Εξωτερικού € 25

Εμβάσματα: ΑΤΕ-Χανιά, Λογαρ. 37704003260-96

Τιμή τεύχους € 2

Γίνονται δεκτές προαιρετικές εισφορές

Για τα μη ενυπόγραφα κείμενα
την ευθύνη έχει ο Διευθυντής Συντάξεως

Παρακαλούμε τους φίλους αναγνώστες να μη λησμονούν, ότι το περιοδικό στηρίζεται στην αγάπη και τη συνδρομή τους. Ευχαριστούμε όσους είχαν πρόσφατα την ευαισθησία, να προσφέρουν ποσά ανώτερα της συνδρομής.